

Skupština CMS-a
Godišnji narativni i financijski izvještaj
01.01. 2010. – 31.12. 2010.

|Centar za|mirovne|studije|

Programski i financijski izvještaj za razdoblje

1. siječanj 2010. - 31. prosinac 2010.

Dragi članovi i članice CMS-a,

pred vama se nalazi godišnji programski i financijski izvještaj Centra za mirovne studije za 2010. godinu. Izvještaj su sastavile osobe koje su upravljale organizacijom i/ili provodile projekte CMS-a.

Izvještaj počinjemo izvještajem Izvršnog odbora koji pokriva operativnu, opću razinu rada CMS-a u 2010. Nakon toga slijede izvještaji po pojedinim projektima/programima. Priloženi izvještaji služe da te upoznaju sa radom CMS-a u 2010. te da, ako želiš, pripremiš pitanja ukoliko ima nekih nejasnoća.

Programski izvještaj prati financijski izvještaj kroz tablični prikaz ukupnih troškova i pregled donacija u 2010. godini. Dodatno, financijski izvještaj prikazuje i troškove po pojedinim projektima u 2010. godini.

Svaki tvoj komentar je dobrodošao!

Lijep pozdrav,

Izvršni odbor CMS-a u 2010. godini djelovao je u sastavu:

Vesna Kallay, Mirjana Mikić Zeitoun, Gordan Bosanac, Lana Vego, Iva Zenzerović Šloser, Sandra Benčić, Julija Kranjec

U Zagrebu, ožujak 2011

Sadržaj godišnjeg izvještaja

- 1. Narativni izvještaji**
  - 1.1. Izvještaj izvršnog odbora
  - 1.2. Izvještaj programa edukacije

Skupština CMS-a

Godišnji narativni i financijski izvještaj

01.01. 2010. – 31.12. 2010.

- 1.2.1. Mirovni studiji
- 1.2.2. Škole ljudskih prava
- 1.2.3. Stara kula – novi mostovi
- 1.2.4. Stara kula – više mostova
- 1.2.5. Obrazovanje odvjetnika/ca za Europski sud za ljudska prava
- 1.3. Javne politike
  - 1.3.1. Međuetnički odnosi i interkulturalizam
    - 1.3.1.1. Manjine za manjine – dobre prakse iz zemalja zapadnog Balkana
    - 1.3.1.2. Socijalne veze i civilno društvo
  - 1.3.2. Azil i stranci: istraživanje i integracijske politike
  - 1.3.3. Promoviranje Zakona o suzbijanju diskriminacije
  - 1.3.4. Promoviranje ljudske sigurnosti i izgradnje mira (rad na ustavnim promjenama, praćenje donošenja Strategije nacionalne sigurnosti RH, praćenje sigurnosno-obavještajnog sektora) – izvještaj integriran u izvještaj IO-a
  - 1.3.5. Okrugli stolovi - prema zajedničkim EU sigurnosnim politikama temeljem iskustva izgradnje mira na Balkanu
  - 1.3.6. Zagovaranje mirovnog obrazovanja/Istraživanje: Analitička i normativna podloga za zagovaranje uvođenja mirovnog obrazovanja u sustav formalnog obrazovanja

2. Financijski izvještaj organizacije

2.1. Troškovi 2010.

2.2. Donatori

2.3. Financijsko stanje po projektima

Skupština CMS-a

Godišnji narativni i financijski izvještaj

01.01. 2010. – 31.12. 2010.

Izvještaj o radu izvršnog odbora CMS-a

Za razdoblje od: siječnja 2010. do prosinca 2010.

Izvještaj podnosi: Izvršni odbor

1. Uvod

2010. godina bila je izazovna i dinamična godina za našu organizaciju. Nakon velikog programskog rasta organizacije u 2009. godini, kroz 2010. godinu pokušali smo osigurati stabilizaciju organizacije, kako u programskom, tako i u financijskom smislu. CMS je ušao u 2010. godinu s 11 stalno zaposlenih i 2 osobe na honorarnom radu, a u 2011. godinu je ušao sa 10 zaposlenih na puno radno vrijeme, jednom osobom na pola radnog vremena i tri honorarno. U programskom smislu nastavili smo raditi na stabilizaciji dva ključna programa CMS-a, programom *Mirovna edukacija* i programom *Javne politike izgradnje mira*. 2010. godina ostati će obilježena i kao godina u kojoj je CMS izdao zavidan broj istraživanja i stručnih publikacija na polju javnih politika, ali i možda ono najznačajnije, nakon 12 godina postojanja i rada dobio je prostor od Grada Zagreba u okviru Kuće ljudskih prava. Osiguranje prostora zasigurno će uvelike doprinjeti daljnjoj stabilizaciji udruge. 2010. godina bila je i prva godina nakon značajnog rasta u broju aktivnosti organizacije. Tako su se kroz 2010. godinu mogle osjetiti i prve negativne posljedice snažnog rasta koje smo pokušali sanirati što je više moguće, a koje smo djelomično i na vrijeme predvidjeli. U programskom smislu izvršeni su svi programski zadaci te nije došlo do nikakvog rezanja aktivnosti, osim što smo neke projekte morali vremenski produžiti kako bi se odradile sve aktivnosti. U tom smislu, prihvaćeni su i svi izvještaji kako programski tako i financijski od strane donatora. Veliki izazov je bio namaknuti sredstva za velike europske projekte koji su u pravilu financirani do 80%, a ostatak je trebalo namaknuti iz domaćih ili drugih izvora. U većini slučajeva uspjeli smo namaknuti i ta sredstva, ali zbog dinamike uplata ponekad smo morali imati odgode u plaćanjima. Najveći izazov bio je sustavno pratiti financije na razini čitave organizacije i programski strukturirati organizaciju tako da se sve preuzete programske i financijske obaveze izvrše. U tom pogledu, krenuli smo sa uvođenjem sustava za osiguranje kvalitete rada organizacije kroz sustav SOKNO. Po predloženoj metodologiji formirana je radna grupa i održana su tri sastanka na kojima su definirani prioriteti za poboljšanja. U 2010. bavili smo se poboljšanjem Upravljanja i rukovođenja organizacijom i zadali si prioritete za 2011. - upravljanje novcem te rad na poglavlju Zaposlenici i volonteri. Na poticaj i zahtjev Skupštine uveli smo financijsko izvještavanje na kvartalnoj razini. Zbog velikog opsega programskih aktivnosti izrađen je jedan kvartalni izvještaj tijekom godine. Rezultati su bili poticaj za promjene u vođenju i praćenju financija koje se događaju krajem 2010. i početkom 2011.

U sklopu Programa edukacije nastavili smo sa programom Mirovnih studija koji je, osim što je konačno dobio adekvatnu prostoriju za rad unutar Kuće ljudskih prava, uspio namaknuti i dio sredstava iz fondova Europske unije kroz partnerstvo s Mirovnim institutom. Redovno se odvijao i rad s mladima kroz Škole ljudskih prava, Mladu MIRamiDU i Kvizove ljudskih prava, koji su se pokazali

Skupština CMS-a

Godišnji narativni i financijski izvještaj

01.01. 2010. – 31.12. 2010.

kao odlična metodologija rada sa srednjoškolcima/kama. Iz Programa edukacije krenula je i važna zagovaračka inicijativa oko uvođenja mirovnog obrazovanja i obrazovanja za demokratsko građanstvo u obrazovni sustav te je time nastavljen pristup sinergije dva glavna programa CMS-a, edukacije i javnih politika. U 2010. godini nastavili smo raditi i s odvjetnicima/ama što na edukaciji, što na konkretnim sudskim slučajevima povrede ljudskih prava iz područja diskriminacije. Ova aktivnost otvorila je i zanimljivu diskusiju u organizaciji između odnosa ljudskopravaškog i mirovnog pristupu sukobima. Edukacija se je provodila kako u Zagrebu, tako i u zaleđu Zadra i u Lici. U sklopu Programa javnih politika nastavili smo raditi na suzbijanju diskriminacije kroz javne kampanje i rad sa sucima, odvjetnicima i organizacijama civilnog društva, ali smo i probijali led u pokretanju prvih antidiskriminacijskih tužbi. Velika novina bio je i fokus na dokumentiranje dobrih praksi izgradnje mira iz regije, koje smo objavili u čak dvije publikacije. Jedna publikacija predstavljena je i institucijama Europske unije u Bruxellesu, a druga na regionalnoj konferenciji „Manjine za manjine“ u Zagrebu, u organizaciji CMS-a. Kroz 2010. sustavno smo radili i na zaštiti prava tražitelja azila i azilanata zagovarajući kvalitetnije integracijske politike prema tim skupinama, a u sklopu azila napravljeno je i važno istraživanje o usklađenosti domaćeg s europskim zakonodavstvom u području azila i neregularnih migracija, a koje je predstavljeno ne samo u Hrvatskoj već i diljem regije (Beograd, Ljubljana, Sarajevo). Velika novina u području javnih politika bio je i rad na umjetničkim projektima. Tako smo u 2010. godine bili producenti filma „Poplava“ u režiji Gorana Devića, koji je do danas obišao brojne svjetske festivale dokumentarnog filma, a posebnu pažnju javnosti inicirala je izložba „Tko je tebi Reihl Kir“. Tijekom 2010. godine bili smo aktivni i unutar koalicije za REKOM organizirajući nacionalne konzultacije sa pravosuđem u Zagrebu i pomogli oko strukturiranja zagovaračkih aktivnosti koalicije. Bili smo uz aktiviste u Varšavskoj ulici, pružajući im kako pravnu tako i podršku u sudjelovanju u akcijama. Kroz MIRAmiDU Podržali smo i volontere savjetovaništa „Luka Ritz“. 2010. godine krenuli smo raditi i na strukturiranju razvojne pomoći RH temeljem iskustava izgradnje mira, a radili smo i sa navijačkom skupinom Bijeli anđeli oko prevencije nasilja na stadionima. Volonterski smo bili prisutni uz veliku podršku naših volontera iz Pakraca u gradu Pakracu i okolnim selima, a pružili smo i brojne pravne savjete strancima koji su se suočili s administrativnim problemima prilikom stjecanja svojih prava. Čitavu 2010. godinu bili smo i uz tražitelje azila i azilante, održavajući tečaj hrvatskog jezika ili im pomažući prilikom integracije u društvo.

Tijekom 2010. godine održali smo i operativno planiranje organizacije u Grožnjanu analizirajući i revidirajući postavljene ciljeve u trogodišnjem strateškom planu. Velika podrška radu na programima bila je jaka logistika ureda u obliku kvalitetnog vođenja ureda i sve potrebne dokumentacije, a donijeli smo i Pravilnik o zapošljavanju u CMS-u te osmislili sustav volontiranja.

Sa zadovoljstvom možemo utvrditi da „birokratizacija organizacije“ koja se desila provođenjem zahtjevnih europskih projekata nije ubila CMS-ov aktivistički duh. Bili smo prisutni i na ulici i u medijima, te je i broj poziva za suradnju sa različitim organizacijama i sudjelovanja na različitim inicijativama također bio velik. Proteklu godinu obilježile su i brojne suradnje s drugim organizacijama/institucijama na različitim projektima i inicijativama. Gotovo svi veći projekti provedeni su u partnerstvima s organizacijama iz zemlje i onima iz regije.

Tijekom 2010. godine provodili su se slijedeći projekti/inicijative:

1. Mirovna edukacija

1.1 Mirovni studiji

1.2 Mlada MIRamiDA – kvizovi ljudskih prava

1.3 Mlada MIRamiDA – škole ljudskih prava

1.4 Stara kula više mostova – izgradnja povjerenja u zaleđu Zadra i u Lici

1.5 Obrazovanje odvjetnika/ca za Europski sud za ljudska prava

1.6 Tečaj hrvatskog jezika za tražitelje azila (izvještaj integriran u izvještaj azila)

1.7 Mirovna knjižnica

2. Javne politike izgradanje mira

2.1 Azil i stranci: istraživanje i integracijske politike

2.2 Manjine za manjine – dobre prakse iz zemalja zapadnog Balkana

2.3 Promoviranje ljudske sigurnosti i izgradnje mira (rad na ustavnim promjenama, monitoring donošenja Strategije nacionalne sigurnosti RH, monitoring sigurnosno-obavještajnog sektora) – izvještaj integriran u izvještaj IO-a

2.4 Promoviranje Zakona o suzbijanju diskriminacije

2.5 Okrugli stolovi - prema zajedničkim EU sigurnosnim politikama temeljem iskustva izgradnje mira na Balkanu

2.6 Socijalne veze i civilno društvo –zapadna Slavonija

2.7 Istraživanje. Analitička i normativna podloga za zagovaranje uvođenja mirovnog obrazovanja u formalni obrazovni sustav

2.8 Podrška žrtvama mina

2.9 Akcije i inicijative: REKOM, Kuća ljudskih prava, suzbijanje nasilja na sportskim terenima, međunarodna pomoć, itd. (Izvještaj integriran u izvještaj Izvršnog odbora),

2. Početno stanje

U 2010. godinu ušli smo uz novoodobrenu trogodišnju institucionalnu podršku Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva koja iznosi 380.000 kn godišnje i u velikoj mjeri pokriva troškove hladnog pogona i institucionalnih pozicija u CMS-u, a to su: programski voditelj, voditeljica programa

edukacije, voditeljica financija i voditeljica ureda. Programske smjernice bile su nam zadane strateškim planom usvojenim 2009. godine.

3. Implementacija i planirani razvoj

3.1. Programska pitanja

U 2010. godini podjednako smo radili na oba programa CMS-a, s tim da je unutar Programa javnih politika bilo odobreno više zasebnih većih projekata koji su do određene mjere podržavali i Program edukacije i u sebi sadržavali aktivnosti edukacije. Važno je istaknuti kako su Mirovni studiji po prvi puta dobili i značajna sredstva iz fondova EU kroz suradnički projekt sa Mirovnim Inštitutom iz Ljubljane. I dalje smo radili na što većoj sinergiji oba programa koja se često preklapaju i nadopunjuju.

Mirovni studiji i dalje su jedan od vodećih i najprepoznatljivijih programa CMS-a sa svojim stabilnim razvojem. Interes za studije i dalje raste, a sam program osvježen je novim kolegijima i gostima predavačima iz Slovenije, posebno u školskoj godini 2010/2011. Na taj način smo osvježili i nekadašnju praksu da predavači na Mirovnim studijima nisu samo iz Hrvatske već i iz susjednih zemalja. Veliko olakšanje u u školskoj godini 2010/11 svakako je useljenje u Kuću ljudskih prava, unutar koje Mirovni studiji imaju adekvatan prostor za provedbu programa. Nakon brojnih godina „podstanarstva“ u različitim institucijama diljem grada, napokon smo našli prostor koji daje dugoročnu sigurnost provođenju programa. U sklopu Mirovnih studija krenuli smo i s formalnom registracijom Ustanove za mirovno obrazovanje.

Mlada MIRamiDa bila je aktivna ponajprije kroz aktivnosti Škole ljudskih prava koje se i dalje pokazuju kao iznimno atraktivan i prepoznatljiv program na kojeg stiže puno više prijava nego li ima slobodnih mjesta. Škole ljudskih prava kao jedan od rezultata imaju i omladinsku aktivističku grupu CMS-a, koja s vremena na vrijeme organizira ulične akcije. Osim Škola ljudskih prava, kroz projekt izgradnje povjerenja u zadarskom zaleđu i Lici provedeni su i Kvizovi ljudskih prava namijenjeni srednjoškolcima/kama. Ova forma pokazalo se kao atraktivna metoda rada s mladima i želja nam je razvijati samu metodiku u narednom periodu. U zaleđu Zadra i u Lici radili smo i dalje na obnovi Kule Stojana Jankovića kroz organiziranje volonterskog kampa, ali i sajma udruga iz tih područja. CMS je otvorio i prostor Documenti da na tom području krene sa prikupljanjem svjedočanstava o ratu te nam je Documenta i formalni partner na projektu (zajedno sa udrugom Pokretač iz Korenice i udrugom Štovatelja Kule Stojana Jankovića)

Nakon godinu dana stanke ponovno smo krenuli sa edukacijom odvjetnika oko Europskog suda za ljudska prava i Zakona o suzbijanju diskriminacije. Grupa odvjetnika se širi te počinje surađivati sa sve većim brojem organizacija civilnog društva. Osim edukacije, tijekom 2010. godine odvjetnici su se angažirali na važnim društvenim temama kao što je slučaj zastupanja aktivista uhapšenih u akciji „Ne damo Varšavsku“, podnošenje prvih antidiskriminacijskih udrugh tužbi i sl. Time je i ovaj projekt pridonio sinergiji edukacije i javnih politika.

Mirovna knjižnica bila je na svojevrsnom čekanju tijekom 2010. godine, jer smo očekivali useljenje u Kuću Ljudskih prava. Nakon useljenja, dogovoreno je da knjižnica postane sastavni dio Kuće Ljudskih prava te da se njen fundus obogati s knjigama iz organizacija koje se nalaze unutar Kuće Ljudskih prava. Knjižnica je dobila svoju adekvatnu prostoriju te će se dalje razvijati kroz programe Kuće Ljudskih prava.

Program edukacije inicirao je i obilježavanje Međunarodnog dana mira kroz niz aktivnosti tijekom rujna 2010. godine. Za kraj, važno je istaknuti kako su svi obrazovni programi Centra u 2010. godini bili iznimno popularni te je u pravilu bilo puno više prijava nego kapaciteta za primiti zainteresirane na različite treninge.

U sklopu javnih politika držali smo se strateški zadanih odrednica te se tematski nismo širili u 2010. godini. Ponajviše se radilo na temama kao što su azili, ljudska sigurnost, suzbijanje diskriminacije, zaštite manjinskih prava i zagovaranja za mirovno obrazovanje. Unutar područja azila, osim prisutnosti u Prihvatilištu za tražitelje azila, fokus smo stavili na zagovaranje za integracijske politike azilanta i tražitelja azila. Naime, tijekom zadnje dvije godine napokon je malom broju ljudi dodijeljen status azilanta, koji iako zakonski daje određeni opseg prava, u praksi azilanti ta prava ili ne ostvaruju ili ih ostvaruju s velikim poteškoćama. Cilj nam je bio potaknuti nadležne institucije da krenu sa praksama integracije, a osim s institucijama radili smo i sa samim azilantima pomažući im oko rješavanja pojedinih životnih pitanja. Kroz 2010. godinu provodili smo i opsežno istraživanje o usklađenosti domaćeg zakonodavstva iz područja azila i neregularnih migracija sa EU zakonodavstvom.

Projekt *Manjine za manjine* doživio je svoju kulminaciju u 2010. godine kroz organiziranje istoimene konferencije koja je okupila 100-injak predstavnika manjinskih organizacija iz regije. Sama konferencija održana je pod pokroviteljstvom predsjednika RH, Ive Josipovića. Konferencija je povezala predstavnike različitih manjinskih organizacija, ali se uvelike i fokusirala na dobre prakse suradnje između manjinskih organizacija. Osim konferencije, svakako treba istaknuti organizaciju izložbe „Tko je tebi Reihl Kir?“ kojom smo uspjeli ponovno oživjeti priču o važnosti Josipa Reihl Kira kao svojevrsnog mirovnog simbola u začecima rata u Hrvatskoj. Izložba je izazvala veliku medijsku pažnju te je nakon otvorenja u Beogradu bila organizirana i u Zagrebu, Rijeci, Splitu i Osijeku. U Osijeku smo u suradnji sa Centrom za mir, nenasilje i ljudska prava nakon otvorenja izložbe organizirali i tribinu pod istoimenim naslovom i time smo po prvi puta u Osijeku otvorili javnu raspravu o ulozi Josipa Reihl Kira u proteklom ratu. Izložba je nastala u suradnji s Centrom za kulturnu dekontaminaciju iz Beograda, a pri realizaciji su pomogli i partneri Mirovni Inštitut iz Ljubljane i Biro za ljudska prava iz Tuzle. Velika nam je podrška bila i Jadranka Reihl Kir, koja je temeljem nominacije CMS-a dobila i godišnju nagradu za mir koju dodjelu Centar za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek. Osim Jadranke, za nenasilnu akciju godine nominirali smo građansku inicijativu „Ne damo Varšavsku!“ koja je također osvojila nagradu.

U 2010. godini kroz publikaciju „Preporuke za sigurnosnu politiku EU temeljem iskustva izgradnje mira država nastalih dezintegracijom Jugoslavije“ uspjeli smo zabilježiti dio iskustva izgradnje mira iz regije i prezentirati ta iskustva institucijama Europske unije. Ova publikacija važna je podloga za

daljnje zagovaranje izgradnje mira kao integralnog djela domaće i europske politike. U pripremi publikacije organizirali smo tri okrugla stola na kojemu su sudjelovali mirovni aktivisti/ce i dijelili svoja iskustva. Izgradnju mira zagovarali smo i kroz promjene Ustava RH zalažući se za uvrštavanje tog pojma u Ustav RH, ali i kroz rad na strateškim dokumentima vezanim za stvaranje institucionalnog okvira RH za pružanje razvojne pomoći u inozemstvu, gdje smo razvojnu pomoć stavljali ispred vojne. Organizirali smo i uličnu akciju „Oružje i vojska u službi mira?“ kao odgovor na istoimenu izložbu (bez upitnika) koju je organizirao MORH promovirajući aktivnosti Hrvatske vojske u Afganistanu. Kroz izjave za javnost ponovno smo apelirali na institucije da daju veće priznanje procesu mirne reintegracije, kao što smo i kritizirali izjavu tadašnjeg predsjednika RH Mesića o eventualnoj vojnoj intervenciji u Bosni i Hercegovini. Upozorili smo javnost i na neadekvatan tretman Vijeća za građanski nadzor sigurnosno-obavještajnih agencija, čiji članovi ne mogu vršiti nadzor iz prve ruke nad mjerama tajnog prikupljanja podataka zbog zabrane ulaska članovima Vijeća u Operativno tehnički centar.

U sklopu antidiskriminacije, najviše smo radili na daljnjoj edukaciji različitih grupa o pojavnosti diskriminacije te smo zajedno s udrugom B.a.B.e. pripremali Regionalnu konferenciju o suzbijanju diskriminacije koja je održana u siječnju 2011. godine. Izdali smo i publikaciju: *Kako suzbijati diskriminaciju*, a važan iskorak je bio i podnošenje prve udružne tužbe za diskriminaciju protiv predsjednika Hrvatskog nogometnog saveza Vlatka Markovića i predsjednika Dinama Zdravka Mamića, zbog diskriminacije homoseksualnih osoba. Ove tužbe podnesene su u suradnji sa Zagreb Prideom, Lori i Queer Zagrebom. Sudjelovali smo i na brojnim javnim raspravama vezanim uz diskriminaciju.

U 2010. bili smo prisutni i dalje u zapadnoj Slavoniji, s time da su aktivnosti provodili polaznici naših edukacija. Na taj način napravljen je prijenos znanja i osnažena je grupa ljudi koja radi na socijalnim politikama u zapadnoj Slavoniji te smo često pružali direktnu materijalnu i pravnu pomoć povratnicima lošeg imovinskog statusa. Naše iskustvo rada na tom terenu dokumentirali smo i objavili u publikaciji *Socijalne veze i civilno društvo*.

Važan zagovarački iskorak napravili smo i u području uvođenja obrazovanja za demokratsko građanstvo u obrazovne programe gdje smo inicirali neformalnu koaliciju nevladinih udruga koje rade na ovoj temi. Osim zagovaranja tijekom 2010. provodili smo i istraživanje kao analitičku podlogu za zagovaranje. Rezultati istraživanja biti će publicirani početkom 2011. godine. Kroz koaliciju uključili smo se i u rad Nacionalnog odbora za odgoj i obrazovanje za ljudska prava i demokratsko građanstvo.

Jedan od programskih noviteta rad je na saniranju posljedica zaostalih minsko-eksplozivnih naprava iz rata. U suradnji sa udrugom UPIM razvili smo projekt osnaživanja žrtava mina te će se taj projekt provoditi i u 2011. godini.

Osim navedenih projekata tijekom 2010. godine CMS je bio uključen i u druge brojne zagovaračke inicijative. Ovdje posebno treba istaknuti našu podršku građanskoj inicijativi „Ne damo Varšavsku“, kao i koaliciji za REKOM. U sklopu rada s mladima po pitanjima suočavanja s prošlošću, izdali smo i

Skupština CMS-a

Godišnji narativni i financijski izvještaj

01.01. 2010. – 31.12. 2010.

promovirali publikaciju „Mladi i prošlost – zašto bi me to zanimalo?“. Surađivali smo i s navijačkom skupinom Bijelim anđeli, s kojima smo u sklopu suradnje s Iskorakom i Queer Zagrebom, organizirali obilježavanje borbe protiv homofobije na stadionima organizirajući direktnu akciju na nogometnom stadionu. Također smo s Bijelim anđelima organizirali i tribinu o „Društvenoj odgovornosti navijača“.

Početakom 2010. godine redizajnirali smo našu internet stranicu www.cms.hr koja se sada redovno osvježuje, a napravljene su i dodatne stranice Mirovnih studija primarno za polaznike studija.

U 2011. godinu ulazimo sa slijedećim odobrenim projektima:

1. Mirovni studiji (EACEA 60.000 eur – u suradnji sa Mirovnim inštitutom, Grad Zagreb 15.000 kn)
2. Osnaživanje civilnog društva za bolju implementaciju i monitoring Zakona o suzbijanju diskriminacije (EU, 230.000 eur – u suradnji sa Pravnim fakultetom u Zagrebu i udrugom CROSEL)
3. Platforma koordinacije za ljudska prava (EU 120.000 eur – u suradnji sa Kućom ljudskih prava i udrugom Pokretač)
4. Zajedno protiv diskriminacije LGBT osoba (nositelj: Queer Zagreb partneri na projektu, EU)
5. „Hrvatska 20 godina kasnije“- gdje su, što rade , što trebaju? (nositelj UPIM, partneri na projektu)
6. Trening za trenere (20.000 kn, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta)
7. Prekogranična iskustva (nositelj Mirovni inštitut, partneri na projektu)
8. Podrška integraciji izbjeglica (35.000 USD, UNHCR)
9. Škole ljudskih prava (Ministarstvo vanjskih poslova kraljevine Norveške, 33.815 eur)
10. Podrška odvjetnicima i udrugama u zastupanju pred ESZLJP (OSI, 50.000 USD)
11. Aktivno civilno društvo – garancija za stvarnu promjenu (nositelj Cenzura Split, EU)

3.2. Organizacijska pitanja

Upravljanje CMS-om

Skupština CMS-a održana u ožujku 2010. godine izabrala je slijedeće osobe u Izvršni odbor:

Gordan Bosanac – programski voditelj, Javne politike izgradnje mira

Lana Vego - Javne politike izgradnje mira – sigurnost, suzbijanje diskriminacije

Mirjana Mikić Zeitoun – Javne politike izgradnje mira - međuetnički odnosi

Skupština CMS-a

Godišnji narativni i financijski izvještaj

01.01. 2010. – 31.12. 2010.

Iva Zenzerović Šloser – Edukacija i Mirovni studiji

Vesna Kallay – financije

Julija Kranjec – Azil, Škole ljudskih prava

Sandra Benčić – namicanje sredstava, direktna zaštita ljudskih prava

U rujnu 2010. godine Lana Vego je otišla na postdiplomski studij te više nije bila aktivna u Izvršnom odboru koji je procijenio da nema potrebe za popunjavanjem Laninog mjesta. Tijekom 2010. godine održano je ukupno 17 sastanaka Izvršnog odbora na kojima smo se bavili brojnim tekućim problemima i pitanjima vezanim za implementaciju projekata. Budući da je CMS provodio veliki broj projekata, odlučeno je da se na sastancima IO-a ne ulazi u detaljniju koordinaciju programskih aktivnosti, već se ta koordinacija činila putem koordiniranja Programa edukacije i Programa javnih politika. Prije svakog sastanka IO-a, održali bi se koordinacijski sastanci programa na kojima bi se raspravljalo o programskim pitanjima, a sam sastanak IO-a tada bi bio namijenjen organizacijskim pitanjima i donošenju odluka. Zapisnici sa sastanaka IO-a počeli su se redovito slati članstvu. Koordinaciju aktivnosti na edukaciji u 2010. radila je Iva Zenzerović, a u Programu javnih politika Mirjana Mikić Zeitoun. Uz programska pitanja u 2010. godini nešto smo više vremena izdvojili i za organizacijski razvoj te smo počeli provoditi sustav kvalitete poslovanja SOKNO. Uz pomoć šireg članstva oformila se skupina za implementaciju SOKNO-a koja provodi ovaj proces kroz organizaciju. Uveli smo i redovite uredske sastanke svaki ponedjeljak u 10 sati, na kojima se bavimo razmjenom informacija i raspodjelom aktivnosti za nadolazeći tjedan. Ovi horizontalni sastanci ojačali su koordinaciju brojnih aktivnosti i razinu informiranosti svih zaposlenih o aktivnostima koje provodimo. U uredu postoji i ploča u koju upisujemo tjedni raspored svih zaposlenih oko aktivnosti koje se događaju izvan ureda. Putem ploče imamo pregled tko se gdje nalazi tijekom radnog tjedna. Zahvaljujući angažmanu voditeljice ureda Martine Savić, tijekom čitave godine logistika ureda je odlično funkcionirala te sada napokon imamo usustavljen proces arhiviranja ulazne i izlazne pošte, evidenciju radnog vremena i ostale dokumentacije Centra.

Tijekom 2010. godine imali smo aktivne sve institucionalne pozicije:

1. programski voditelj/ica
2. koordinator/ica javnih politika (ujedno i programski voditelj uz podršku članice tima javnih politika)
3. koordinator/ica edukacije (uz obvezatno koordiniranje Mirovnih studija)
4. voditeljica financija
5. voditeljica ureda

Skupština CMS-a

Godišnji narativni i financijski izvještaj

01.01. 2010. – 31.12. 2010.

Jedino i nadalje osoba koja je programski voditelj ujedno i koordinira Program javnih politika, s tim da je za potrebe sazivanja sastanaka javnih politika, Mirjana Mikić preuzela dio logističke koordinacije.

I u 2010. godini nastavili smo s vođenjem evidencije radnih sati (osobe upisuju vrijeme dolaska i odlaska iz ureda u zasebne tabele). Ova evidencija pokazala nam je koliko zaposlenici CMS-a rade prekovremeno. Budući da nismo u mogućnosti financijski nadoknaditi prekovremeni rad, odlučeno je da zaposlenici za prekovremeni rad mogu uzeti slobodne dane ili naprosto taj rad dati kao volonterski doprinos CMS-u. U 2010. godini u nekoliko navrata kontaktirali smo članove/ice Savjeta CMS-a, kao i šire članstvo, za savjete i konzultacije vezane uz razne aktivnosti CMS-a, a posebno za uključenje u rad na SOKNU.

2010. godine Skupština je obvezala Izvršni odbor CMS-a da provodi kvartalne financijske izvještaje koje će nadgledati Stalno radno tijelo Skupštine. Od zadana tri kvartalna izvještaja, uspjeli smo napraviti samo prvi kvartalni izvještaj, kojeg je Stalno radno tijelo prihvatilo. Kasnije, zbog opsega aktivnosti i djelomičnog zanemarivanja financijskog poslovanja na organizacijskoj razini, dodatni izvještaji nisu učinjeni, već je napravljen završni financijski godišnji izvještaj koji je u prilogu.

Sistem i proces planiranja

U rujnu 2010. godine održano je redovito planiranje CMS-a u Grožnjanu na kojemu smo radili reviziju strateškog plana i operativno planirali predstojeću godinu. Strateški plan nije se uvelike mijenjao, samo je nekim aktivnostima dan veći prioritet nad drugima. Od zadanih aktivnosti odlučeno je da će se Mirovna knjižnica integrirati u Kuću ljudskih prava (KLJP) te time izlazi iz „vlasništva“ CMS-a. Također je odlučeno da se CMS neće baviti primano pitanjem slobode medija u RH, već da će na tom polju raditi u suradnji sa KLJP i suradničkim organizacijama. Konačno, odlučeno je da će se pojačati aktivnosti vezane uz pružanje razvojne pomoći u inozemstvu. Zagovaračke aktivnosti vezane uz mlade uključene su u aktivnosti Mreže mladih Hrvatske. Sve promjene u Strateškom planu vidljive su iz dokumenta u prilogu, a ovdje navodimo samo zacrtane prioritete po programima:

PROGRAM EDUKACIJE

Prioriteti do 2012.:

- *osnivanje „Ustanove za mirovno obrazovanje i aktivne građane/ke“*
- *osnivanje Centra za multikulturalnost i međuetničke odnose u Kuli Stojana Jankovića u Islamu Grčkom*
- *kontinuiran rad Mirovnih studija koji su ojačani i imaju još veći utjecaj*
- *formalno obrazovanje za mir u školama*
- *konstantno ispitivanje potreba mladih. Nakon revizije plana 2010. godine odlučeno je da ovu aktivnost primarno provodi MMH, tj da ćemo se služiti njihovim istraživanjima i rezultatima.*
- *izvršeno mapiranje potencijalnih dugoročnih lokalnih partnera*
- *edukacija, osnaživanje i poticanje suradnje među raznim društvenim skupinama*

Skupština CMS-a

Godišnji narativni i financijski izvještaj

01.01. 2010. – 31.12. 2010.

Glavni rezultati do 2012.:

- registrirana i prepoznata Ustanova za mirovno obrazovanje i aktivne građane/ke
- završene sve pripreme za formalan početak implementacije obrazovnih programa u Centru za multikulturalnost i međuetničke odnose u Kuli Stojana Jankovića
- portfolio/monografija CMS edukacije
- postoji mreža lokalnih partnera / interaktivna mapa partnera
- analiza potreba mladih *Nakon revizije plana 2010. godine odlučeno je da ovu aktivnost primarno provodi MMH, tj da ćemo se služiti njihovim istraživanjima i rezultatima.*
- analiza utjecaja edukacijskih programa
- verifikacija neformalnog programa
- Mirovna knjižnica u potpunosti integrirana u programe Kuće Ljudskih prava s velikim brojem vanjskih korisnika/ca i definiranom izdavačkom i distribucijskom djelatnošću

Program javnih politika

Prioriteti do 2012.:

- izraditi jasnu poziciju oko značenja politike izgradnje mira u nacionalnom kontekstu
- mijenjati postojeće sigurnosne institucije prema politikama Ljudske sigurnosti, izgradnje mira i ljudskih prava
- monitorirati ulogu RH u NATO-u
- monitorirati rad Sigurnosno-obavještajnih agencija
- poboljšanje integracijskih politika za strance i izbjeglice i povećanost receptivnosti politika koje promiču prava tražitelja/ica azila/azilanata
- osigurati kvalitetnu provedbu Zakona o suzbijanju diskriminacije
- prijenos socijalnih usluga za azil na državne aktere i OCD

Glavni rezultati/proizvodi do 2012.:

- raditi na tome da mirovno obrazovanje (obrazovanje mladih o ljudskim pravima/nenasilju/izgradnji mira) bude u školama
- izrađen position paper CMS-a oko izgradnje mira i ljudske sigurnosti u RH
- redovno godišnje izvješće o nasilju u RH
- redovno godišnje izvješće o položaju stranaca u RH
- podići kvalitetu provođenja integracijskih politika za tražitelje azila i azilante
- uspostavljena koalicija udruga koja se bavi monitoringom Zakona o suzbijanju diskriminacije
- uspostavljen novi koncept zagovaranja manjinskih prava u regiji
- podići kvalitetu utjecaja Vijeća za građanski nadzor sigurnosno obavještajnih agencija
- broj međuetničkih incidenata na području Like i u zadarskom zaleđu je smanjen, a povećan je broj suradničkih projekata između organizacija civilnog društva na navedenim područjima

Na planiranju smo razgovarali i o promjeni na poziciji programskog voditelja Centra, budući da je Gordan Bosanac izrazio želju da svoj mandat privede kraju. U narednom periodu dogovoreno je da će se ispitati među članstvom da li ima zainteresiranih za ovu poziciju te da ćemo napraviti

Skupština CMS-a

Godišnji narativni i financijski izvještaj

01.01. 2010. – 31.12. 2010.

konzultacije s ljudima koji su pokazali svojevrsan interes. Napravljena su i dva modela tranzicije te se razgovaralo i o mogućem smanjenju broja članova Izvršnog odbora.

Slijedeće planiranje održati će se krajem svibnja 2011. godine.

Sistem i proces monitoringa

Kao što je već navedeno, od jeseni 2010. godine uveli su se programski koordinacijski sastanci na kojima smo monitorirali implementaciju projekata i uklanjali eventualne prepreke. Uvedeni su i redovnu tjedni uredski sastanci. Dodatno na sastancima Izvršnog odbora također smo dio vremena posvetili monitoringu organizacije, tj organizacijskih aktivnosti. I dalje smo zadržali kulturu kako je važno boraviti u uredu i što manje raditi „od doma“ jer se upravo tijekom radnog dana događa čitav niz konzultacija oko provođenja projekata. Nastavili smo i sa supervizijom novozaposlenih osoba koje su imale svoje supervizore i tijekom 2010. godine.

Tijekom 2010. na mjesečnoj bazi pratili smo i troškove ureda koji su u prosjeku iznosili 2000 eur/mjesečno (uključen i najam). Ipak, u konačnici zbog selidbe ureda i ulaska u KLJP ta stavka je bila probijena i morati će se nadoknaditi kroz 2011. godinu. Voditelji projekta i dalje su samostalno upravljali i financijama vezanim za projekte, ali je na planiranju odlučeno kako nam treba i centralno upravljanje financija što želimo uvesti od 2011. godine te smo krajem 2010. raspisali natječaj za radno mjesto voditeljice financija sa zadacima i centralnog vođenja i praćenja financija i odabrali Gordanu Borić koja se u CMS-u zapošljava od 1. 1. 2011.

Prostor i infrastruktura

Kao što je već u nekoliko navrata rečeno, jedan od organizacijskih najvažnijih događaja bio je useljenje u Kuću ljudskih prava na adresi Selska cesta 112a. U sklopu KLJP, CMS je dobio 6 prostorija koje smo raspodijelili na slijedeći način: 1 soba za voditeljicu ureda i voditeljicu financija, 1 veća soba za javne politike, 2 manje sobe za potrebe edukacije, 1 soba za programskog voditelja i 1 prostorija za kuhinju zajedno sa omanjom ostavom, te dva sanitarna čvora. CMS također koristi zajedničke prostorije predavaonice i knjižnice. Useljenje u KLJP zahtijevalo je dodatne financijske izdatke te smo nakon useljenja opremili kuhinju, ostavu, nabavili zavjese i sl. Također smo 10.000 kn izdvojili u zajedničku blagajnu KLJP da bi se namirili dugovi prema izvođačima. Trenutno je prostor u potpunosti funkcionalan i nadamo se da će CMS u njemu ostati još dugi niz godina. KLJP upravlja Upravni odbor u kojemu se nalazi i predstavnica CMS-a Mirjana Mikić, a Gordan Bosanac je zamjenik. Mjesečni troškovi najma su simbolični (625 kn) te očekujemo da ćemo kroz 2011. godinu napraviti značajno smanjiti izdavanja za uredske troškove.

U 2010. godini nismo imali većih ulaganja u opremu osim što smo kupili novu fotokopirnu mašinu kao i video kameru te foto aparat.

Skupština CMS-a

Godišnji narativni i financijski izvještaj

01.01. 2010. – 31.12. 2010.

Organizacija rada – plaće i honorari

I u 2010. godini ravnali smo se po donesenoj politici plaća koje se računaju sukladno koeficijentima. Plaće su se kretale u rasponu od 4000 – 7000 kn. Isplaćivane su slijedeće plaće/naknade (neto iznosi):

Gordan Bosanac - 7.000 kn

Vesna Kallay – 6.000 kn

Mirjana Mikić – 5.400 kn

Iva Zenzerović – 6.200 kn

Emina Bužinkić - 2.800 kn (pola radnog vremena - honorarno)

Sandra Benčić – 3.000 kn (pola radnog vremena – honorarno)

Lovorka Bačić - 4.800 kn

Lana Vego – 5.000 kn (do 1. listopada 2010.)

Petra Jurlina – 5.400 kn

Cvijeta Senta – 5.200 kn

Julija Kranjec – 5.200 kn

Martina Savić – 5.000 kn

Lucija Kuharić - 5.000 kn (od 1. rujna 2010.)

Ivana Radačić – 2.560 kn (honorarno, od 1. lipnja 2010.)

Povremene honorare u CMS-u primala je i knjižničarka Silvija Radić, a isplaćivani su i honorari za održavanje računala (700 kn/mjesec) i čišćenje ureda (550 kn/mjesec).

Ured CMS-a radio je tijekom cijele godine, osim u periodu od 1. – 15. 8. 2010., kada je uzet kolektivni godišnji odmor. Radno vrijeme ureda bilo je formalno od 8 do 16 sati, ali neformalno se u prosjeku radilo od 8 do 18 sati.

Financijsko stanje

2010. godina bila je relativno financijski stabilna godina. Godinu smo započeli s podatkom da su plaće za sve zaposlene osigurane do 1. rujna 2010. godine. Tijekom godine radili smo dodatno namicanje sredstava kako bi zatvorili financijski godinu. Podsjećamo da je od 2009. godine CMS prešao s projektnog na organizacijsko financiranje plaća. Dakle, plaće ne ovise samo o budgetnoj

Skupština CMS-a

Godišnji narativni i financijski izvještaj

01.01. 2010. – 31.12. 2010.

liniji u projektu, već se sve stavke plaća sa svih projekata slijevaju u zajedničku blagajnu i onda distribuiraju prema zaposlenima. Revizija plaća u 2010. godini učinjena je tek krajem 2010. godine, kada je ustanovljeno da je na plaćama prekoračen proračun za 6.804 eur. To prekoračenje sanirati će se dodatnim mjerama štednje tijekom 2011. godine.

ZAMIR nam je i dalje dužan 10.000 kuna. Ostala dugovanja prema CMS-u su namirena.

Stanje na CMS računu 31. 12. 2010. bilo je 433.094,49 kn (kune+eur+usd)

Ukupan priljev u 2010. bio je 4.381.645,00 kn, a potrošeno je 3.948.550,00 kn. Time je ukupni priljev u odnosu na 2009. godinu smanjen za 16% u odnosu na rekordnu 2009. godinu (kada je priljev bio 5.217.956,00 kn), ali i dalje 70% veći u odnosu na 2008. godinu. Cilj nam je i bio stabilizirati ukupan iznos priljeva, a ne raditi na njegovom dodatnom povećanju u periodu do 2012. godine.

Tijekom 2010. donatori su bili: Europska Unija, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, Ministarstvo vanjskih poslova kraljevine Norveške, Institut otvoreno društvo, The Balkan Trust for Democracy, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Grad Zagreb i vladin Ured za ljudska prava Vlade RH.

Detalji o iznosu donacija nalaze se u priloženoj financijskoj tablici.

Mjere štednje

I dalje smo imali mjere štednje u obliku restrikcije zvanja mobitela s uredskih telefona, a mobiteli se nazivaju s tri uredska mobitela. Jednako tako provodili smo politiku da osobe koje su na plaćama ne dobivaju dodatne autorske honorare od CMS, tj. ne primaju dodatne honorare za bilo koji angažman na bilo kojem projektu CMS-a. Najveća ušteda i ove godine dolazi od velikog broja volonterskog rada u CMS-u. Krajem 2010. godine održali smo zajednički sastanak svih zaposlenih u uredu kako bi dogovorili raspodjelu poslova kroz 2011. godinu. Tada je bilo vidljivo da su u 2011. godini financije za plaće osigurane do 31.10.2011. Budući da još čekamo odgovore pojedinih donatora za projekte, dogovoreno je da će se krajem veljače 2011., ovisno o rezultatima natječaja, predložiti nova financijska konstrukcija plaća ukoliko se utvrdi da nema dovoljno sredstva za čitavu 2011. godinu.

Financije je tijekom 2010. vodila Vesna Kallay radeći puno radno vrijeme. Svi donatori prihvatili su naše financijske izvještaje. I dalje smo nastavili sa pravilom da svaki projekt mora imati jasno definiranog voditelja projekta koji se brine i o financijama projekta (kontrolira potrošnju, prikuplja i sastavlja ugovore, komunicira s donatorom i sl.). U želji da dodatno unaprijedimo financijsko poslovanje udruge, napravili smo novi opis radnog mjesta voditeljice financija te raspisali javni natječaj na kojemu je odabrana Gordana Borić, koja preuzima to mjesto od 1. 1. 2011. Vesna Kallay raditi će u CMSu do 7. 3. 2011. godine i ovim putem se želimo još jednom zahvaliti Vesni na svemu što je u proteklih sedam godina učinila za CMS. Hvala Vesna!

3.3 Suradnja s drugim civilnim inicijativama, organizacijama i institucijama

CMS je nastavio intenzivno surađivati s brojnim organizacijama civilnog društva tijekom 2010. godine. Suradnja se i formalizirala kroz pojedine projektne prijedloge, tako da smo tijekom 2010. godine provodili brojne partnerske projekte. U zaleđu Zadra i u Lici surađivali smo s: Udrugom za revitalizaciju Kule Stojana Jankovića-mostovi, Pokretač-Korenica, Udruga obnovitelja Gornji Karin, Documentom i Filozofskim fakultetom u Zagrebu. Suzbijanje diskriminacije provodili smo u suradnji s Centrom za mir, pravne savjete, psiho-socijalnu pomoć iz Vukovara, Centrom za ljudska prava, Hrvatskim pravnim centrom, B.a.B.e., CERD-om i Čakulom kroz život. Projekt *Manjine za manjine* i dalje je bio u čvrstom partnerstvu s Centrom za kulturnu dekontaminaciju iz Beograda, Biroom za ljudska prava iz Tuzle i Mirovnim inštitutom iz Ljubljane. Mirovni inštitut postao je važan strateški partner CMS-u te smo tijekom 2010. godine razvili još dva zajednička projekta vezana uz program Mirovnih studija i prekogranične suradnje. Mirovni studiji surađivali su i s MAP savjetovanjem i Centrom za istraživanje i razvoj obrazovanje (CIRO) u projektu istraživanja. Azil tim unutar CMS-a nastavio je sa širokim spektrom suradnje s gotovo svim dionicima vezanim uz politike azila, što kroz Koordinaciju za azil, što direktnim kontaktima s pojedinim organizacijama. Useljenjem u Kuću ljudskih prava došlo je i do nove kvalitete suradnje među udrugama članicama Kuće. Dijeljenje zajedničkog prostora omogućilo nam je razmjenu informacija i pokretanje suradnji na dnevnoj razini, a s udrugama surađujemo i kroz Upravni odbor u KLJP. I dalje najjača je suradnja između CMS-a i Documente, gdje osim implementacije zajedničkog projekta, sudjelujemo i kao partneri u Koaliciji za REKOM te sa B.a.B.e.-ma, s kojima smo surađivali oko suzbijanja diskriminacije, ali i inicijativa vezanih uz zaštitu ljudskih prava. U 2010. pokrenuli smo suradnju i s Udrugom za promicanje istih mogućnosti (UPIM) s kojom surađujemo na projektu podrške žrtvama mina. U zapadnoj Slavoniji nam je i dalje važan partner Delfin, koji je sa CMS-om okupio jezgru vrijednih volontera. Kroz naše projekte istraživanja i rada na suzbijanju diskriminacije surađivali smo i s Uredom za ljudska prava, uredom Pučkim pravobraniteljje i uredima posebnih pravobraniteljica. Surađivali smo i s Hrvatskom Udrugom za školovanje pasa vodiča i mobilitet na izradi javne politike za poboljšanje statusa slijepih osoba u pratnji sa psima vodičima, kao i u osnaživanju slijepih osoba u zagovaranju svojih prava. Surađivali smo i sa navijačkom skupinom Bijeli anđeli oko borbe protiv nasilja na nogometnim stadionima, a sa udrugama Zagreb Pride, LORI i Queer Zagreb razvili smo i zajednički projekt borbe protiv diskriminacije seksualnih i rodnih manjina u RH.

Tijekom 2010. godine nastavili smo i dobru suradnju sa Savjetom za razvoj civilnog društva gdje članica CMS-a Lana Vego je izabrana kao zamjenica predstavnice ispred udruga za ljudska prava. CMS-u je važno biti prisutan u različitim tijelima koja se tiču rada udruge vezanog uz javne politike, tako da osim naše predstavnice u Savjetu za razvoj civilnog društva, CMS ima predstavnika u saborskom Odboru za obranu – Igora Tabaka, u saborskom Odboru za ljudska prava i nacionalne manjine – Cvijetu Sentu (ispred Mreže mladih Hrvatske uz podršku CMS-a), a podržali smo i kandidaturu Sanje Sarnavke za Vijeće za građanski nadzor sigurnosno obavještajnih službi te ona zastupa i naše interese u navedenom tijelu. Gordan Bosanac izabran je u radnu skupinu za suzbijanje zločina iz mržnje kao i u Međuresornu radnu skupinu za razvojnu suradnju i humanitarnu pomoć inozemstvu pri Ministarstvu vanjskih poslova. Sve te institucije su od strateške važnosti za rad naše

Skupština CMS-a

Godišnji narativni i financijski izvještaj

01.01. 2010. – 31.12. 2010.

udruge i putem naših predstavnika/ca provodimo različite inicijative vezane za zaštitu ljudskih prava u RH. Također surađujemo sa Ministarstvom unutarnjih poslova na provedbi tečaja hrvatskog jezika za tražitelje/ice azila u Prihvatalištu za tražitelje/ice u Kutini.

Tijekom 2010. godine nastavili smo i suradnju sa fondacijom Heinrich Boll Stiftung (ured u Zagrebu i ured u Briselu) s kojom smo zajedno implementirali projekt *Prema europskim politikama izgradnje mira temeljem ratnog i poratnog iskustva iz Hrvatske i regije*.

Na kraju treba reći da CMS nastavlja uspješnu suradnju i s mrežom 20 odvjetnika/ca koji su prošli naš trening obrazovanja o Europskoj konvenciji zaštite ljudskih prava i Europskom sudu za ljudska prava te povezujemo žrtve povrede ljudskih prava s njima.

U svakodnevnom radu surađujemo i sa Zelenom akcijom koju podržavamo u njihovim javnim akcijama, a u sklopu Zagovaračke mreže u organizaciji GONG-a, sudjelujemo u čitavom nizu zagovaračkih inicijativa važnih za poboljšanje statusa OCD-a, kao i oko izmjena Ustava RH. Također prilikom izdavanja izjava za javnost od strane naše udruge kojima želimo javno ukazati na povrede ljudskih prava ili pojavu nasilja, često surađujemo sadrugim udrugama u obliku dobivanja podrške za izjave i zajedničkog su-potpisivanja izjava za javnost.

Posebno želimo istaknuti naše aktivnosti kroz različite mreže/koalicije čiji smo članovi:

1. Kuća ljudskih prava je udruga koju uz CMS čine BABE, Documenta, Građanski odbor za ljudska prava, Udruga za promicanje istih mogućnosti - UPIM, te Udruga za zaštitu i promicanje mentalnog zdravlja - Svitanja. Kuća ljudskih prava dio je svjetske mreže Kuća ljudskih prava koje postoje i u Ženevi, Londonu, Moskvi, Vilniusu, Oslu, Sarajevu i drugim gradovima. Tijekom 2010. godine usko smo surađivali s domaćim članicama mreže kao i s drugim OCD-ima iz RH na pisanju izvještaja u sjeni Universal Periodic Review-a.

2. Koalicija za REKOM (www.korekom.org) – regionalna koalicija u kojoj se trenutno nalazi veliki broj udruga i pojedinaca/ki iz čitave regije različitih profila (od ljudsko-pravaških, do braniteljskih, udruga žrtava, mirovnih udruga itd.). Koalicija ima za cilj zagovaranja osnivanja međudržavne [regionalne] i nezavisne komisije sa mandatom utvrđivanja i javnog iznošenja činjenica o ratnim zločinima i drugim teškim povredama ljudskih prava u nekadašnjoj Jugoslaviji, uključujući i sudbinu nestalih. CMS je aktivni član koalicije u sklopu koje je proveo konzultacije za predstavnike pravosuđa, objavio publikaciju Mladi i prošlost, održao trening iz javnog zagovaranja za koaliciju, moderirao pojedine sesije na sastancima koalicije i sudjelovao u zagovaranju REKOM-a na razini EU.

3. CMS je član i Mreže mladih Hrvatske koju čine 60 organizacija mladih iz RH. CMS surađuje sa mrežom kroz implementaciju zajedničkih edukacijskih projekata i zagovaračkih inicijativa te aktivno sudjeluje u tijelima Mreže: Mirela Travar ispred CMS-a je članica Upravnog odbora, a Cvijeta Senta članica Nadzornog odbora Mreže.

4. Članica smo i međunarodne mreže UNITED – europske mreže protiv ksenofobije, rasizma i fašizma. Kroz mrežu sudjelujemo u zajedničkim akcijama obilježavanja Međunarodnog dana protiv fašizma i antisemitizma i obilježavanja Dana izbjeglica.

5. Članica smo i mreže ENAR – European Network Against Racism

6. 2010. godine postali smo i članica Međunarodne mreže za promociju Međunarodnog kaznenog suda.

3.4 Vidljivost CMS-a u medijima i u javnosti

Tijekom 2010. godine CMS je zadržao svoju vidljivost u javnosti. U 2010. godini ukupno je objavljeno 109 tekstova u tiskanim medijima, a u nekoliko navrata nastupali smo i u elektroničkim medijima (TV i radio). Najviše nas je i dalje pratio Novi list i Radio 101.

U javnosti smo bili ponajviše prisutni kroz izložbu „Tko je tebi Reihl Kir“, film „Poplava“ i organiziranje konferencija te slanja izjava za javnost. Tijekom 2010. godine postali smo vidljiviji i van Hrvatske, već i u regiji. Na međunarodni Dan ljudskih prava imali smo štand na Trgu bana Jelačića u organizaciji vladinog Ureda za ljudska prava, a promovirali smo se i u sklopu In Music Festivala u zagrebu i na Opatijskim barufima. Sudjelovali smo i na danima udruga u Zadru. Krajem 2010. godine u sklopu serijala „Mijenjam svijet“ snimana je emisija o CMS-u koja će se emitirati na HTV-u početkom 2011. godine

CMS je u 2010. godini bio prisutan i u nekim važnim javnim tijelima:

1. Lana Vego je članica Savjeta za razvoj civilnog društva
2. Igor Tabak, na prijedlog CMS-a, kao član saborskog Odbora za obranu
3. Cvijeta Senta, na prijedlog Mreže mladih hrvatske i uz podršku CMS-a, članica saborskog Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina
4. Sanja Sarnavka ispred CMS-a, BABA i GONG-a u Vijeću za građanski nadzor sigurnosno-obavještajnih agencija
5. Gordan Bosanac član Međuresorne radne skupine za razvojnu suradnju i humanitarnu pomoć inozemstvu
6. Gordan Bosanac član Radne skupine za praćenje zločina iz mržnje
7. Cvijeta Senta (ispred MMH i CMS-a) članica nacionalnog odbora za odgoj i obrazovanje za ljudska prava

U javnost smo u 2010. poslali 15 izjava za javnost i otvorenih pisama te organizirali konferencije za javnost što sve redovno objavljujemo i na našim internet stranicama:

1. Izjava povodom obilježavanja 12 godina od mirne reintegracije istočne Slavonije i Podunavlja
2. „Predsjedniče, odmorite se!“ – izjava povodom izjave predsjednika RH Mesića o mogućoj vojnoj intervenciji u BiH

Skupština CMS-a

Godišnji narativni i financijski izvještaj

01.01. 2010. – 31.12. 2010.

3. Priopćenje povodom nasilne intervencije prema aktivistima/cama koji organiziraju akciju „Ne damo Varšavsku“
4. Priopćenje povodom skučaja „Jagoda“
5. Konferencija za tisak „Sigurnosne službe bez nadzora“
6. Izjava za javnost povodom objave registra branitelja i policijskog postupanja prema Marku rakaru
7. Izjava povodom obilježavanja međunarodnog dana izbjeglica
8. Predstavljanje polazišta za uvođenje predmeta predmeta Odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo kao zasebnog obveznog predmeta koji će kros-kurikularno biti povezan s ostalim predmetima.
9. Otvoreno pismo Ministru unutarnjih poslova - privođenja u Varšavskoj
10. Izjava povodom Međunarodnog dana mira
11. Reakcija na napade na list „Novosti“
12. Otvoreno pismo udruga za ljudska prava i demokratizaciju Globusu
13. Izjava povodom prijenosa koncerta „Za istinu“ na HRT-u
14. Izjava za javnost povodom imenovanja Hloverke Novak Srzić direktoricom programa HRT-a
15. Izjava povodom reakcija na predstavu „Život u nestajanju“

Održavali smo i CMS facebook grupu koja ima 411 članova/ica putem koje redovno izvještavamo javnost o našim aktivnostima. Također postoje i zasebne facebook grupe Škola ljudskih prava i Mlade MIRamiDE.

Publikacije. U 2010. objavili smo slijedeće publikacije:

- Mladi i prošlost - zašto bi me to zanimalo?
- Preporuke za sigurnosnu politiku EU temeljem iskustva izgradnje mira država nastalih dezintegracijom Jugoslavije (dvojezično)
- Bukovica i ravni kotari/vodič kroz kulturnu baštinu
- Kako suzbijati diskriminaciju?
- Manjine za manjine (dvojezično)
- Socijalne veze i civilno društvo

Sudjelovali smo i na slijedećim konferencijama/okruglim stolovima:

- Regionalni forum o mehanizmima za utvrđivanje činjenica o ratnim zločinima u bivšoj Jugoslavi, Novi Sad i Zagreb

- Zelena akademija, otok Vis
- Okrugli stol: Politička odgovornost – stvaranje veza između parlamenata i građana, Hrvatski sabor
- Okrugli stol: zaštita branitelja ljudskih prava, Sarajevo
- Novi izazovi u međunarodnoj sigurnosti, Beograd
- Pristup EU i izgradnja mira, EPLO, Beograd
- Mirovna akademija, Sarajevo
- Okrugli stol o toleranciji i suzbijanju diskriminacije, Židovska općina Zagreb
- Okrugli stol „Ustav RH – promjena silokm prilika ili prilika za promjene?“, Zagreb
- Okrugli stol „Između mainstreama i građanskog neposluha“, Zagreb
- Međunarodna konferencija Pomirenje i tolerancija, Dubrovnik
- Postignuća i izazovi integracije izbjeglica u Hrvatskoj, UNHCR, Zagreb
- Slučaj „Medački džep“, Pravni fakultet, Zagreb
- „Merčepovci - put zločina“, KLJP, Zagreb

Također smo kao dio samoodrživosti i povećanja vidljivosti organizacije krajem godine izdali Mirovni planer za 2011, te smo štampali uredske mape sa prepoznatljivim logom CMS-a.

4. Preporuke/scenariji mogućeg razvoja

Scenarij razvoja CMS-a ponajviše je zadan strateškim planom i velika nam je želja što više se držati strateškog plana. U daljnjem periodu nastaviti ćemo raditi na stabilizaciji udruge unutar koje ne želimo pokretati velike nove programe, već kvalitetno odraditi zadane strateške ciljeve. U tom smislu nemamo u planu povećanje broja zaposlenih, već će nam jedan od ciljeva biti održivi i zadržati trenutni broj zaposlenih. U narednom periodu problem nam može predstavljati veliko oslanjanje na fondove EU i nedostatak sredstava na domaćem tržištu donacija. Želja nam je da izbjegnemo prevelik udio organizacijskih sredstava samo od jednog donatora, a što bi se moglo dogoditi u narednom periodu kada će se povećavati pristup različitim fondovima EU. Ti fondovi zahtijevaju još jači rad na birokratizaciji koja potencijalno može dovesti u opasnost samu dinamiku organizacije. U idućem periodu nastavljamo s procesom registriranja Ustanove za mirovne obrazovanje i aktivne građane i transformaciju Mirovnih studija u verificirani program Ustanove. Javne politike i dalje će pratiti zakonodavstvo RH iz domene izgradnje mira i ljudskih prava, a kroz pojedine projekte ojačati ćemo suradnju sa brojnim organizacijama civilnog društva, tj. raditi na njihovom umrežavanju po različitim temama: pisanje izvještaja o stanju ljudskih prava, izvještavanje o pojavnosti diskriminacije i umrežavanje oko pružanja razvojne pomoći inozemstvu. U tom smislu CMS će u narednom periodu biti i svojevrsan generator daljnjeg razvoja civilnog društva u RH.

Ono što je možda najvažnije u 2011. godini pred nama su veliki izazovi prvenstveno vezani uz organizacijsku strukturu CMS-a. Gordan Bosanac nakon 6 godina rada na funkciji programskog voditelja najavio je svoj odlazak s te pozicije koji će se desiti kroz narednu godinu. Veliki je izazov pripremiti ovu organizacijsku promjenu te će Izvršni odbor u suradnji sa Savjetom CMS-a raditi na modelu transformacije CMS-a budući da za sada iz užeg kruga ljudi bliskih CMS-u, osim Emine Bužinkić koja je u međuvremenu odustala, nitko nije pokazao spremnost za preuzimanje ove funkcije. Idealno bi bilo kada bi izradili model upravljanja CMS-om do narednog strateškog planiranja

Skupština CMS-a

Godišnji narativni i financijski izvještaj

01.01. 2010. – 31.12. 2010.

organizacije koje je krajem svibnja 2011. godine. Na izradi novog modela raditi će primarno Izvršni odbor u konzultacijama sa svim zainteresiranim, a u sam Izvršni odbor doživjeti će neke promjene. Lanu Vego u Izvršnom odboru zamijeniti će Cvijeta Senta ispred projekta suzbijanja diskriminacije, a Vesnu Kallay na poziciji voditeljice financija zamjenjuje Gordana Borić.

Dakle, prijedlog novog Izvršnog odbora u slijedećem mandatu je:

Gordan Bosanac – programski voditelj

Julija Kranjec – Azil + Škole ljudskih prava

Iva Zenzerović – program mirovne edukacije

Sandra Benčić – namicanje sredstava

Cvijeta Senta – suzbijanje diskriminacije

Mirjana Mikić – voditeljica projekta „Osnivanje platforme udruga za ljudska prava“

Gordana Borić – voditeljica financija

Izvršni odbor CMS-a imao bi 7 članova/ica. Svi projekti koji će biti aktivni u CMS-u u 2011. godini imati će superviziju pojedinog člana/ice Izvršnog odbora te će se na taj način osigurati vidljivost svakog projekta u radu IO-a.

Skupština CMS-a

Godišnji narativni i financijski izvještaj

01.01. 2010. – 31.12. 2010.

Program mirovne edukacije

Izvještaj za razdoblje: 01. 01. 2010. – 31. 12. 2010.

Koordinatorica programa: Iva Zenzerović Šloser

Uvod: U 2010. nastavljena je koordinacija nekoliko obrazovnih programa CMS-a u zajedničku programsku cjelinu: *Program mirovne edukacije*.¹ Uspjeli smo dosljedno i prepoznatljivo integrirati i koordinirati:

1. Mirovne studije: neformalni program mirovnog obrazovanja za građane
2. Škole ljudskih prava: neformalni program za srednjoškolce
3. Mlada MIRamiDA treninge za mlade aktivne u svojim zajednicama
4. Trening za trenere (svake 2. godine se održava)

U 2010. Provodile su se i obrazovne aktivnosti koje su dio širih projekata javnih politika:

1. Stručne edukacije (edukacija i podrška i odvjetnika/ca za Europski sud za ljudska prava, edukacija pravника, odvjetnika, sudaca i tužitelja za provedbu zakona o suzbijanju diskriminacije)
2. priprema edukacije policajaca za zaštitu LGBTQ skupina
3. edukacijske vezane uz izgradnju zajednica i aktivnosti na projektu: Stara kula –više mostova: Mlada MIRamiDA trening, Kvizovi ljudskih prava za srednjoškolce

Provedene aktivnosti i neki od rezultata:

U 2010. Održano je oko 90 dana edukacije za 380 sudionika i sudionica.

- dovršena 12. te pripremljena i započeta 13. godina Mirovnih studija (60 sudionika, 224 sata nastave)
- provedene 21. i 22. osnovna Škola ljudskih prava (47 sudionika, 20 dana edukacije)
- provedena napredna škola ljudskih prava (Lošinj, 5 radnih dana)
- održan Mlada MIRamiDA trening u Zadru za mlade iz Like i zadarskog zaleđa (17 sudionika, 7 radnih dana)
- Održan Kviz ljudskih prava za srednjoškolce (60 sudionika/ca, 4 srednje škole: Obrovac, Benkovac, Gospić i Korenica; 3 dana edukacije po školi, razrada projekata i mentoriranje, 1 dan Kviz; posjet Zagrebu održan u siječnju 2011.
- U sklopu Volonterskog kampa održano je 5 radionica za volontere u sklopu Ljetne škole

---

¹ Do terminološke nedosljednosti dolazi uslijed činjenice da ono što i dalje zovemo projekti, zapravo su prerasli karakteristike projekta i imaju odrednice programa. Mirovni studiji, Škole ljudskih prava i Mlada MIRamiDA imaju više od 1 aktivnosti, provode se u kontinuitetu, iskustvo se kumulira i povezuje sa drugim aktivnostima što ih čini programima.

Skupština CMS-a

Godišnji narativni i financijski izvještaj

01.01. 2010. – 31.12. 2010.

- Pripremljena MIRamiDA za volontere Savjetovališta Luka Ritz (proveden u siječnju 2011.)
- U sklopu projekta: Podrška Zakonu o suzbijanju diskriminacije provedene su jednodnevne edukacije: u 7. mjesecu: za pravnike/ce ngo-a i pravnicke/ce free lancere, 25 sudionika/ca
- Za suce i držano odvjetništvo (Zagreb i Rijeka): 19, sudionika/ca
- Za suce i drž. odv., (Split) 16 sudionika/ca

- U sklopu projekta podrške odvjetnicima za rad na zaštiti ljudskih prava:
  - predavanje o strateškoj litigaciji za nvo-e, 16 sudionika/ca
  - jednodnevna edukacija o implementaciji i monitoriranju odluka Europskog suda za ljudska prava, 30 sudionika/ca (odvjetnici+nvo-i)
  - 3 sastanka s odvjetnicima, savjetovanje i praćenje rada na njihovim slučajevima pred Europskim sudom za ljudska prava
  - edukacija o Europskom sudu za ljudska prava i postupku pred sudom, 22 sudionika/ca (odvjetnici, pravnici i nepravnici iz nvo-a)
  - edukacija o Zakonu o suzbijanju diskriminacije putem simulacije suđenja, 33 sudionika/ca (većinom odvjetnici i 6 nepravnik iz nvo-a)

Detaljnije o aktivnostima čitamo dalje po projektima.

Na projektu je uposlono:

U Programu edukacije u 2010. rade

1. Iva Zenzerović Šloser (koordinacija programa, 30% radnog vremena u koordinaciji i drugim organizacijskim poslovima CMS-a, 50% Mirovni studiji, 20% istraživanje i zagovaranje mirovnog obrazovanja)
2. Lovorka Bačić (100% radnog vremena: Mirovni studiji, Mlada MIRamiDA, Kvizovi ljudskih prava, Istraživanje i zagovaranje mirovnog obrazovanja)
3. Julija Kranjec (Škole ljudskih prava, 50% radnog vremena, 50% Azil I integracijske politike + podrška Mirovnim studijima)
4. Emina Bužinkić, (Škole ljudskih prava, Mlada MIRamiDA), te Cvijeta Senta (Podrška zakonu o suzbijanju diskriminacije, podrška Mirovnim studijima) i Lucija Kuharić (Edukacija i praćenje rada odvjetnika/ca za Europski sud za ljudska prava).

Izvori financiranja:

Programi edukacije su podržani od: Grada Zagreba: (Odjel za mlade, Ured Gradonačelnika, Gradski ured za kulturu, Ured za socijalnu zaštitu i branitelje), Ministarstva znanosti obrazovanja i športa, Education, Audiovisual and Culture Executive Agency: EACEA, (Program Europe for Citizens), Nacionalne Zaklade za razvoj civilnog društva, Ministarstva vanjskih poslova Norveške.

Skupština CMS-a

Godišnji narativni i financijski izvještaj

01.01. 2010. – 31.12. 2010.

Važan cilj CMS-a je i **poticanje samo-educiranja**. Neke od edukacija na kojima su zaposleni u CMS-u bili tokom 2010.

1. *Qualify for Quality* (training course on conflict transformation), 18 dana, Srbija, Lovorka Bačić
2. *Edukacija o Zakonu o suzbijanju diskriminacije*, na Pravnom faksu, Trg Maršala Tita 14, organizatori:HPC, 1 dan, 7. Mjesec, Lucija Kuharić
3. *Studiji o mladima za mlade*; Zagreb, Zadar, Rijeka; Mreza mladih Hrvatske; 9 dana, Julija Kranjec
4. *Trening o sudjelovanju građana u donošenju odluka*, Beograd, Budva, Organizator: TACSO, 8 radnih dana, Gordan Bosanac
5. *Mirovna akademija, Sarajevo*, Razumijevanje elemenata kolektivnog nasilja i masovnih zločina i njihovih posljedica (uz slučajeve bivše Jugoslavije i Ruande (Jalušič-Kuzmanić), 11 dana, Petra Jurlina
6. People 2 People study tour "European Solidarity against Poverty" (Brussels, 30 November – 3 December 2010), 4 dana, Petra Jurlina
7. *Mirovna akademija, Sarajevo*, Razumijevanje elemenata kolektivnog nasilja i masovnih zločina i njihovih posljedica (uz slučajeve bivše Jugoslavije i Ruande (Jalušič-Kuzmanić), 11 dana, Lana Vego

Neki nisu stigli na osobne edukacije što svakako treba popraviti, mada možemo konstatirati da su gotove sve aktivnosti i edukacije koje smo organizirali bile edukacije i za nas, ako smo stigle sudjelovati.

Prepreke i moguće scenariji:

Koordinacija Programa edukacije dodatna je institucionalna pozicija i pitanje je održivosti organizacije može li si dugoročno (npr. bez Institucionalne podrške) priuštiti tu funkciju. Kroz organizacijska planiranja i planiranja aktivnosti radimo na tome da u određenom postotku radnog vremena to bude moguće. Edukacijski programi prepoznati su u javnosti, redovno ima više zainteresiranih nego naših kapaciteta za provedbu te provođenje samih projekata u 2011. nije upitno. Još uvijek dobro balansiramo između većeg broja aktivnosti u CMS-u koje nisu isključivo edukacijske niti isključivo procesi javnih politika, ali postojanje ta dva pravca/programa nam pomaže u barem dvije stvari: prezentaciji organizacije i razvoju programa i programskih sadržaja te je izvjesno da će se u 2011. zadržati strateško opredjeljenje za postojanjem 2 programske cjeline.

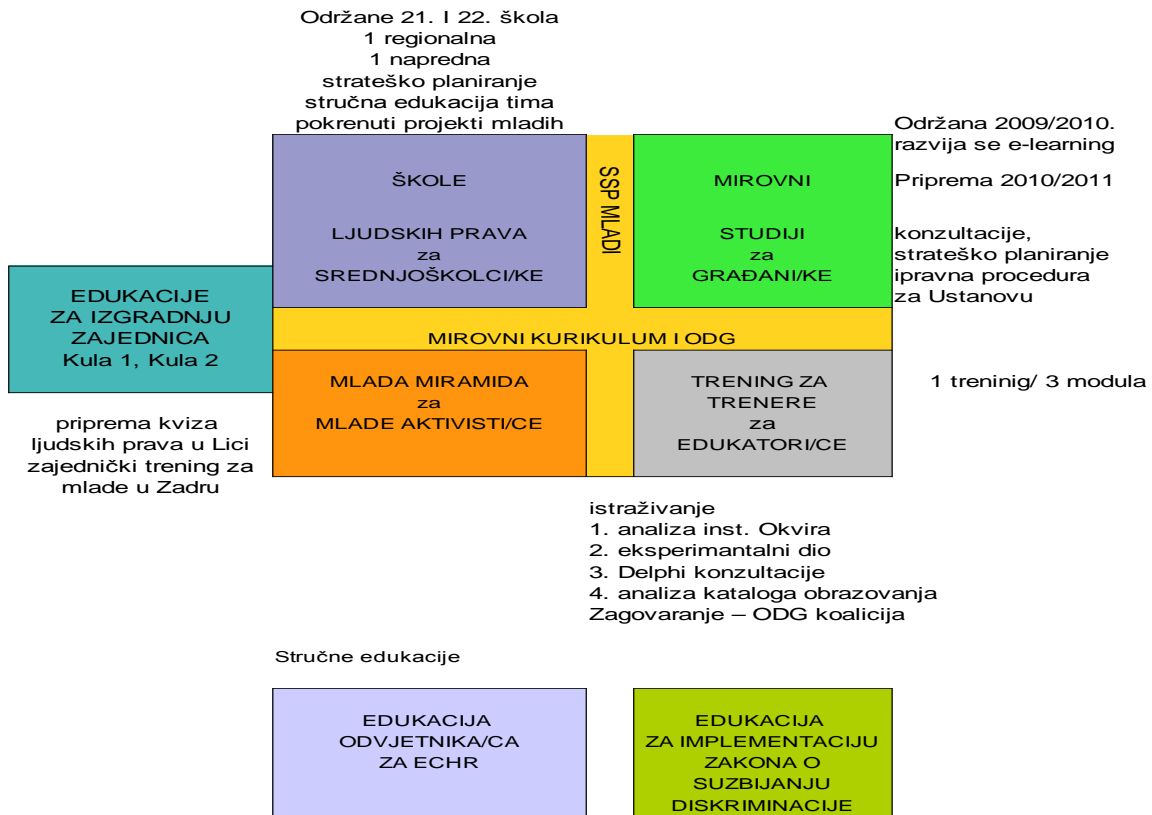
Prilog: skica programa edukacije, Programska evaluacija i planiranje, kolovoz, 2010.

Skupština CMS-a

Godišnji narativni i financijski izvještaj

01.01. 2010. – 31.12. 2010.

1.2.1. Mirovni studiji

01. 01. 2010. - 31. 12. 2010.

Voditelj/ica programa: Iva Zenzerović Šloser

Suradnica na programu: Lovorka Bačić

Uvod: U 2010. godini dovršena je 12. (2009/2010) i započela 13. (2010/2011) radna godina Mirovnih studija. U programu je po godini upisano 35, a aktivno sudjelovalo 30-tak sudionika/ca.

Program se sastoji od 6 obrazovnih modula (20-tak kolegija) oko 220 sati nastave.² Na Skupštini 2010. donijeta je odluka da Mirovni studiji mogu pristupiti osnivanju Ustanove za mirovno obrazovanje i demokratsko građanstvo. Proces je u tijeku, u prepisci i konzultacijama sa Ministarstvom znanosti, obrazovanja i sporta. Program je ojačao na razini ljudskih kapaciteta što utječe i na kvalitetu provedbe, razvoj različitih komponenti programa - rada sa sudionicima i voditeljima.

Neki od pokazatelja uspjeha: Mirovni studiji provode se u kontinuitetu 13-tu godinu, interes za program dvostruko je veći od mogućnosti upisa, interes potencijalnih predavača sve je veći, evaluacije sudionika/ca su pozitivne, program raste u kvalitativnom i kvantitativnom smislu (u čemu se krije također i zamka preobimnog programa). U 2010. odobren je projekt preko EU natječaja *Europe for citizens*, što je Mirovnim studijima omogućilo jačanje programa, ne samo u kvantitativnom, nego i kvalitativnom smislu. Na bazični edukacijski program nadograđuje se kontinuirani rad s mentorskim grupama, studijsko putovanje kao i rad studenata, rad na aktivnostima i produktima za koje su ostvarena planirana financijska sredstva (organiziranje okruglih stolova, snimanje dokumentarnog filma, izrada publikacije).

Provedene aktivnosti i neki od rezultata:

- dovršena radna godina 2009/2010.
- pripremljena i započeta radna godina 2010/2011. (program je dostupan na www.cms.hr)
- u 2010. održano je ukupno 218 sati edukacije (144 u radnoj godini 2009/2010 i 74 u 2010/2011.)
- u program integriran rad mentorskih grupa
- održan tematski razgovor sa voditeljima kolegija i drugim suradnicima na temu veličanja ustaštva na radionicama s mladima
- razvijena i dopunjena podstranica i intranet Mirovnih studija, jedinstven alat za e-učenje kreiran za programe koji se ponavljaju (mirovni-studiji.cms.hr). Stranica služi za postavljanje informacija o programu, materijala i prezentacija, ima i forum za razmjenu informacija. Sadržaji su dostupni sudionicima programa i voditeljima kolegija.
- ostvarena suradnja sa Mirovnim Inštitutom u Ljubljani na kolegiju *Nacionalni i nadnacionalni identiteti*
- pokrenut proces registriranje Ustanove (predložen akt o osnivanju, izrađene strateške smjernice)
- studenti/ce Mirovnih studija kroz doprinos u radu (kao kompenzaciju za plaćanje) CMS-a i drugih partnerskih organizacija uložili su 450 sati u studijskoj godini 2009/10. Te 164 sata u godini 2010/11. (zaključno sa 01.01.2011.)

Na projektu su uposlene dvije osobe na pola radnog vremena (Iva Zenzerović i Lovorka Bačić), u manjem postotku radnog vremena (do 5%) uključene su i Cvijeta Senta i Julija Kranjec, te na volonterskoj bazi Sanja Salkić i Mirela Travar. Program ima preko 30 vanjskih honorarnih suradnika/ca i gostiju-predavača/ica. U 2010. to su bili: Sandra Benčić, Ivana Radačić, Gordan Bosanac, Mirjana Mikić uposleni u CMS-u, te vanjski suradnici/ce: Duška Pribičević Gelb, Andrijana Parić, Ana Raffai,

---

² Više informacija iza linka: <http://www.cms.hr/mirovni-studiji/mirovni-studiji-20102011>

Otto Raffai, Drago Župarić, Goran Božičević, Vesna Teršelič, Amir Hodžić, Ankica Čakardić, Dražen Šimleša, Suzana Kunac, Vesna Kesić, Nataša Govedić, Toni Vidan, Tomislav Tomašević, Branko Sekulić, Hrvoje Cirkvenec. Gosti predavači bili su: Željka Jelavić, Vesna Janković, Marko Strpić, Marko Jurčić, Mima Simić, Karmen Ratković, Jagoda Munić, Bernard Ivčić, Marko Rakar i drugi.

Suradnja sa drugim organizacijama:

2.3.1.1. Mirovni studiji i dalje surađuju s drugim organizacijama kroz rad voditelja i razmjenu sudionika – volontera. U 2010. Mirovni studiji razvili su partnerski projekt sa Mirovnim Inštitutom.

Financijsko stanje: Izvori financiranja u 2010.

Kroz 2010. Mirovne studije financirali su: Ministarstvo znanosti obrazovanja i športa, Grad Zagreb: Odjel za mlade, Ured Gradonačelnika, Gradski ured za kulturu, Education, Audiovisual and Culture Executive Agency (Program Europe for Citizens), Nacionalna Zaklada za razvoj civilnog društva, u iznosu od: 316.000 kuna (uključuje za radnu godinu 2010/ 2011. Godinu i dodatne aktivnosti na projektu Europe for citizens).

Prepreke i moguće scenariji:

- A) Prepreke ne vidimo u interesu za program niti u potencijalnim područjima mirovnog obrazovanja koja vrijedi artikulirati i prenositi zainteresiranim građanima. Moguća prepreka za ovakav obimni program od kojeg se očekuje da ide u kontinuitetu leži u namicanju sredstva i financijskoj podršci, s čime su povezani i ljudski kapaciteti za provedbu. Početkom 2011. aplicirano je na nekoliko natječaja.
- B) Program Mirovnih studija postaje preopsežan u kvantitativnom smislu. Potrebno je odgovoriti na pitanje: *kako da zadržimo/poboljšamo kvalitetu i zadržimo postojeće sadržaje, (čak i uključimo nove, aktualne) a da sudionici nemaju dodatna opterećenja i obveza* da ne dolazi do zamora u 2. semestru? Za programsko planiranje iduće radne godine treba izdvojiti primjereno vrijeme i zajedno sa zainteresiranim voditeljima izraditi program. U ovoj godini na tu identificiranu poteškoću odgovorili smo serijom otvorenih predavanja, no uslijed prevelikog broja sudionika (40-tak) sudionici tekuće godine pokazuju nezadovoljstvo nedostatkom vremena i prostora za refleksije i diskusije.
- C) Osnivanje Ustanove zapinje na „formalnim“ preprekama. Ustanova ne može nositi naziv Mirovni studiji, jer formalno nije studij (u akademskom smislu). Predložen je *naziv Ustanova za mirovno obrazovanje i demokratsko građanstvo*. U ovom trenu još nemamo povratnu informaciju o tome je li moguće da se program zadrži naziv Mirovni studiji.

1.2.2. Škole ljudskih prava

1.1.-31.12.2010.

Julija Kranjec

Uvod: Tijekom 2010. godine održane su tri Škole ljudskih prava (osnovne Škole ljudskih prava održane su u Donjoj Stubici, a napredna na Velom Lošinj), u kojima je sudjelovalo 47 srednjoškolaca/ki, te je dogovoren nastavak suradnje s Norveškim helsinškim odborom za naredni trogodišnji period za koji je u siječnju bilo organizirano strateško planiranje u Zagrebu za sve partnerske organizacije u programu. Intenzivirale su se aktivnosti na regionalnom nivou gdje su se održale dvije regionalne škole (Kovačica i Budva), četiri sastanka regionalnog tima te uvođenje novih partnera na Kosovu i u Crnoj Gori u Program.

Grupa mladih provodi svoja dva projekta koja se tiču obilježavanja važnih društvenih i povijesnih datuma te promoviranja nenasilja među svojim vršnjacima u svojim matičnim školama. Veliku podršku dobivaju od svojih profesora koji su zainteresirani i za širenje suradnje.

Neki od pokazatelja uspjeha:

- Veliki interes srednjoškolaca za škole ljudskih prava (85 prijava za 20 mjesta)
- Interes profesora i stručnih suradnika u školama te komunikacija s njima (traže naše materijale, filmove, istraživanja i sl)
- Grupa mladih vidljiva u svojim lokalnim zajednicama zbog organiziranja javnih akcija, angažirana i na drugim aktivnostima CMSa
- Razvoj programa

Provedene aktivnosti i neki od rezultata:

- Dvije devetodnevne (osnovne) škole ljudskih prava- 38 sudionika
- Jedna petodnevna (napredna) škola ljudskih prava- 15 sudionika
- Strateško planiranje Regionalnog tima
- Grupa mladih obilježila Međunarodni dan mira u pet gradova, Međunarodni dan ljudskih prava u tri grada sudjelovali u obilježavanju Međunarodnog dana mladih u Zagrebu

Na projektu je uposljeno:

Na projektu su bila zaposlena Julija Kranjec (koordinatorka projekta) i Emina Bužinkić (asistentica).

Suradnici iz CMSa: Iva Zenzerović Šloser, Lovorka Bačić, Sandra Benčić, Ivana Radačić, Andrijana Parić i Vesna Teršelić.

Ostali suradnici: Žarko Puhovski, Sanja Sarnavka, Josipa Lulić, Hrvoje Klasić, Vesna Kesić, Morana

Skupština CMS-a

Godišnji narativni i financijski izvještaj

01.01. 2010. – 31.12. 2010.

Komljenović i Iva Kraljević.

Suradnja sa drugim organizacijama:

Budući je projekt dio šireg regionalnog programa Edukacije za ljudska prava i aktivno građanstvo na Zapadnom Balkanu partnerske organizacije su bile : Helsinški komitet BiH, Helsinški odbor za ljudska prava u Republici Srpskoj, Helsinški odbor u Makedoniji, Centar za građanske inicijative Crna Gora, Community building Mitrovica, Helsinški odbor u Srbiji te Norveški helsinški odbor. U Hrvatskoj smo surađivali s Mrežom mladih Hrvatske, Documenta, CESI i B.a.B.e.

Financijsko stanje: Izvori financiranja u 2010.

Ministarstvo vanjskih poslova Kraljevine Norveške- 408.089,00 kn

Grad Zagreb - Odjel za obrazovanje- 8.000,00 kn

Grad Zagreb - Odjel za mlade(preneseno iz 2009. godine)- 10.000,00 kn

Prepreke i moguće scenariji:

Intenzivirati edukaciju o/za ljudska prava za srednjoškolce kao komplementarnu aktivnost formalnom obrazovnom sustavu uz dodatne aktivnosti uključivanja srednjoškolaca u angažman za zaštitu ljudskih prava.

Veliki interes za pohađanje Školi moguće je riješiti dodatnim namicanjem sredstava.

Raštrkanost članova i članica Grupe mladih, do sada je bila prevladana redovitim sastancima i komunikacijom putem maila, facebook i MSNa.

1.2.3. Projekt: Stara Kula - novi mostovi

Program Edukacije/Program Javnih politika

Izvještaj za razdoblje: 1.1. 2010. do 1.4. 2010.

Voditelj/ica projekta: Petra Jurlina

Mikić (aktivnosti), Zenzerović (financije)

Uvod: gore navedeni projekt, žargonom zvan Kula 1, nastavlja se na višegodišnju suradnju s obitelji Desnica i prof. Dragom Roksandićem s FFZG, o pokretanju aktivnosti u i oko Kule Stojana Jankovića u zadarskom zaleđu, koje i danas nosi stroge naznake rata: fizička razaranja, narušeni ljudski odnosi, nepovjerenje, teška dostupnost ljudi i institucija, ako se ne dolazi iz lokalne hrvatske priče, itd.

Neki od pokazatelja uspjeha: prevladane prve barijere nepovjerenja prema cms-u barem od nekih lokalnih stakeholdera, također - sve planirane aktivnosti su izvršene po planu, što je, za mene kao voditeljicu projekta, veliki pokazatelj uspjeha.

Provedene aktivnosti i neki od rezultata:

- **Objavljen Vodič kroz kulturnu baštinu Bukovice i Ravnih kotara**, prvi popularno-znanstveni kulturni vodič prilagođen kako turistima/prolaznicima kroz zadarsko zaleđe/lokalnom stanovništvu od kojih je puno ovdje naseljeno iz BiH. Prvotna ideja za objavljivanje vodiča nastala iz nastave na terenu benkovačkih gimnazijalaca, objavljene na internet stranicama škole, nadopunjena je priložima Josipa Predovana (gimnazija Benkovac), Marina Ćurkovića (arheolog-Zadar) i Marine Jurjević (arheologinja-etnologinja Zadar). CMS smatra da je to važna publikacija, jer na jednaki stupanj postavlja pravoslavnu i katoličku povijest ovoga kraja (i onu povijest koja prethodi kršćanstvu i etno-konfesionalnim podjelama).
- **Održan medijacijski trening u siječnju 2010.** za grupu od deset ljudi iz zadarskog zaleđa (voditelji radionica iz osječkog Centra za mir, trening održan u Jezerčici)
- **Održan follow-up medijacijskog treninga u Solarisu za istu grupu ljudi** (aktivizam u zajednici, namicanje sredstava-Andrijana Parić)
- **Nekoliko javnih predavanja/za građane-učenike/ce srednjih škola održani su i u 2010.:**
  - Marko Šarić (FFZG): Obrovac kroz povijest (Obrovac, Dom kulture, oko 40 nazočnih)
  - Luka Šeša (FFZG): Nadnaravna bića u usmenoj predaji zadarskog zaleđa i dalmatinske zagore (Obrovac, oko 30 srednjoškolaca)
  - Hrvoje Jurić (FFZG): Što je bioetika? Pitanja života i smrti (Obrovac 30-35 srednjoškolaca)
  - Uvod u sva predavanja bilo je 2-3 rečenice o širem značenju projekta Kula i radu CMS-a.
  - Značajno je dodati da su se neki učenici koji su prisustvovali predavanjima u kasnijem

Skupština CMS-a

Godišnji narativni i financijski izvještaj

01.01. 2010. – 31.12. 2010.

projektu prijavili za aktivnost Kviz lj.p. (vidjeti Kula 2 report)

- Grupa građana koji su prošli kroz naše aktivnosti u Kuli 1, kao i autori Vodiča, tj.institucije u kojima su zaposleni su ostali kao trajni suradnici /naklonjeni CMS-u

Na projektu je uposljeno:

25% financijska voditeljica Cms-a Vesna Kallay

100% voditeljica projekta Petra Jurlina

Mirjana Mikić - suradnica

Iva Zenzerović Šloser - financije

Suradnja s drugim organizacijama:

Obitelj Desnica - odlična (Udruga za obnovu i revitalizaciju Kule Stojana Jankovića-Mostovi), FFZG – bez komentara, SNV-teška suradnja koja se izjalovila

Financijsko stanje: Izvori financiranja u 2010.

Delegacija EU u Hrvatskoj 80 %

20% Peace building desk belgijske vlade (20 000 eura u dvije rate - sjest će nekad u 2011.)

Prepreke i mogući scenariji:

Dugoročnost aktivnosti je zagarantirana (zasad) samo kroz EU projekte što je dobro dok tih novaca ima, ali čim ih nema, sve aktivnosti na ovom području, a OSOBITO na području zadarskog zaleđa, dolaze samo od lokalne vlasti, koja je kao i u svim drugim malim sredinama izrazito politizirana, a na ovom području još i pod utjecajem ratnih zbivanja. To bi bile prepreke.

1.2.4. Projekt: Stara Kula Više mostova

Edukacija i javne politike

Izvještaj za razdoblje: Od početka 2010. do 20.12. 2010.

Voditelj/ica projekta: Petra Jurlina

Uvod: Gore navedeni projekt, žargonom zvan Kula 2, nastavlja se na slično - nazvani raniji projekt Stara Kula Novi mostovi koji se provodio od siječnja 2009. do svibnja 2010., tj. nastavlja se na višegodišnju suradnju s obitelji Desnica i prof. Dragom Roksandićem s FFZG o pokretanju aktivnosti u i oko Kule Stojana Jankovića u zadarskom zaleđu, koji i danas nosi stroge naznake rata: fizička razaranja, narušeni ljudski odnosi, nepovjerenje, teška dostupnost ljudi i institucija ako se ne dolazi iz lokalne hrvatske priče, itd. U zadnjoj Kuli smo aktivnosti rada s građanima proširili i na Liku i to samo zbog odlične suradnje s višegodišnjim partnerom Željkom Nagličem iz udruge Pokretač/Korenica, što se pokazalo odličnim potezom. Na taj način smo kroz nekoliko aktivnosti (Mlada Miramida, predstavljanje udruga u Kuli, Desničini susreti, promotivni letak).

Neki od pokazatelja uspjeha: prevladane prve barijere nepovjerenja prema cms - u barem od nekih lokalnih stakeholdera. Također, sve planirane aktivnosti su izvršene po planu, što je za mene kao voditeljicu projekta, velik pokazatelj uspjeha.

Provedene aktivnosti i neki od rezultata:

- Za oral history intervjuirano 50 ljudi u Lici i zadarskom zaleđu (Documenta - suradnja s Tanjom Petrović); video-intervjui (ne svi!) biti će dostupni na stranicama Documente nakon montiranja. Također, intervjui su i predstavljeni u lokalnim zajednicama (ožujak 2011.). Posebno napominjem da smo Mirjana Mikić i ja, u izvrsnoj suradnji s T. Petrović nakon početne skepse uspjeli i u zadarskom zaleđu naći između 15 i 20 ljudi koji su na kraju pristali stati pred kameru.
- Kvizovi ljudskih prava – ispred CMS-a odradile Lovorka Bačić, Julija Kranjec. Aktivnost je trajala nekoliko mjeseci i uključila suradnju s školama u Benkovcu, Obrovcu, Gospiću i Korenici. Nakon sesija edukacije, u Gospiću je održan na Dan ljudskih prava i završni Kviz ljudskih prava, a pobjednička ekipa (Korenica) je došla u Zagreb u posjet OCD.
- Mlada Miramida – srpanj 2010., Zadar, većinu mladih je okupio i poslao Željko Naglič iz Like.
- Volonterski kamp u Kuli Jankovića – petu godinu zaredom održan preko suradnje FFZG i obitelji Desnica s frankofonim organizacijama iz Belgije i Francuske – predzadnju večer su se i družili mladi iz Mlade Miramide i polaznici kampa.
- Desničini susreti – odlično medijski popraćeni, u organizaciji FFZG, ali ne doprinose vidljivosti CMS-ovih napora izgradnje mira u tom području nego su više aktivnost za sebe.
- Sajam udruga u Kuli Jankovića je, prema riječima posjetitelja i našem utisku, izvrsno prošao i u planu je nova suradnja između udruga Ličko - senjske županije i obitelji Desnica - nasljednika kompleksa kulturnog objekta nulte kategorije - Kule Jankovića. Na samom kraju projekta izlazi i letak koji popisuje prisutne organizacije iz Like i zadarskog zaleđa.

Skupština CMS-a

Godišnji narativni i financijski izvještaj

01.01. 2010. – 31.12. 2010.

Na projektu je uposljeno:

25% financijska voditeljica Cms-a Vesna Kallay, 100% voditeljica projekta P. Jurlina, Mirjana Mikić – suradnica na projektu, Organizacija Mlada MIRamiDA treninga i Kvizova Ljudskih prava – Lovorka Bačić.

Suradnja sa drugim organizacijama:

Obitelj Desnica - odlična (Udruga za obnovu i revitalizaciju Kule Stojana Jankovića-Mostovi), Udruga Pokretač, Korenica-odlična suradnja, Udruga obnovitelja Gornji Karin - srednja žalost, FFZG- bez komentara, Documenta-odlična, zbog odlične/nezamjenjive Tanje Petrović.

Financijsko stanje: Izvori financiranja u 2010.

Delegacija EU /Hrvatska 80 % .

Prepreke i moguće scenariji:

Dugoročnost aktivnosti je zagantirana (zasad) samo kroz EU projekte što je dobro dok tih novaca ima, ali čim ih nema, sve aktivnosti na ovom području, a OSOBITO na području zadarskog zaleđa, dolaze samo od lokalne vlasti koja je kao i u svim drugim malim sredinama izrazito politizirana, a na ovom području još i pod utjecajem ratnih zbivanja. To bi bile prepreke.

Ministarstvo kulture RH obnavlja Kulu, ali samo fizički. Prepreka u sudjelovanju u aktivnostima u Kuli bi mogla biti otežana suradnja s prof. Roksandićem s FFZG, ali suradnja s obitelji Desnica ostaje i više nego dobra, što je zapravo važnije za budućnost suradnje CMS-a i Kule.

1.2.5. Projekt: Potpora hrvatskim odvjetnicima i nevladinim organizacijama u strateškoj litigaciji pred Europskim sudom za ljudska prava

Program Edukacije/javne politike Izvještaj za razdoblje: 1.6.2010.-7.3.2011.

Voditelj/ica projekta: Lucija Kuharić

Uvod: Projekt se nastavlja na prethodni projekt edukacije i podrške radu odvjetnika za Europski sud za ljudska prava. Podržava se postojeći tim odvjetnika koji su motivirani za zaštitu ljudskih prava i pruža edukacija organizacijama civilnog društva.

Neki od pokazatelja uspjeha:

Jedan od uspjeha programa je to što se nastavlja na provedenu edukaciju i stvara mrežu odvjetnika/ca koji kvalitetno mogu doprinijeti poboljšanju prakse zaštite ljudskih prava. Daljnje uspjehe nadamo se postići putem sudskih odluka o utvrđivanju i zabranjivanju diskriminacije te medijskim istupanjem i otvaranjem javne rasprave o diskriminaciji. Kako su tek neke tužbe podnesene, a druge su u pripremi takvih opipljivih uspjeha nema. Uspjehom smatram veliki odaziv na edukacije koje smo provodili te veliku motiviranost odvjetnika u daljnjem radu na zaštiti ljudskih prava.

Provedene aktivnosti i neki od rezultata:

1. Inicijalni sastanak s odvjetnicima
2. Inicijalni sastanak s nevladinim organizacijama radi detektiranja strateških slučajeva
3. Dvodnevna radionica o implementaciji odluka europskog suda za ljudska prava i konzultacije sa odvjetnicima i OCD-ima o strateškim slučajevima
4. Edukacija OCD-a o Europskoj konvenciji o ljudskim pravima i postupku pred Europskim sudom za ljudska prava
5. Simulacija suđenja (moot court) po zakonu o suzbijanju diskriminacije iz 2009.
6. Sastanak s odvjetnicima i rad na slučajevima koje imaju pred ESLJP
7. Koordiniranje strateških slučajeva
8. Rad na publikaciji koja je trenutno u fazi prijeloma pred tiskanje
9. Web podstranica za ESLJP u izgradnji

Na projektu je uposljeno:

Lucija Kuharić, voditeljica projekta, puno radno vrijeme, Ivana Radačić, vanjska stručna suradnica.

Skupština CMS-a

Godišnji narativni i finansijski izvještaj

01.01. 2010. – 31.12. 2010.

Suradnja sa drugim organizacijama:

U suradnji s Centrom za nove inicijative provedena edukacija o Europskom sudu za ljudska prava te simulacija suđenja prema zakonu o suzbijanju diskriminacije iz 2009.

Financijsko stanje:

U 2010. od strane Open Society Instituta je primljeno 378.000,00 kn. U 2010. je potrošeno 164.208,22 kn, a saldo na dan 31.12.2010. je 213.791,78 kn.

Izvori financiranja:

Institut otvoreno društvo, Budimpešta

Prepreke i mogući scenariji:

Možda će biti potrebno produžiti projekt.

1. 3. Program javnih politika izgradnje mira

1.3.1. Programska cjelina: Međuetnički odnosi i interkulturalizam

1.3.1.1. Projekt: Manjine za manjine: primjeri dobre prakse u zemljama Zapadnog Balkana

Izvještaj za Skupštinu CMS-a za razdoblje: 01. Siječnja 2010. – 31. Prosinca 2010.

Izvještaj sastavila: Mirjana Mikić Zeitoun

Uvod: Manjine za manjine su prvi veliki regionalni projekt Centra za mirovne studije na kojem su nam partneri Biro za ljudska prava iz Tuzle, Mirovni Inštitut iz Ljubljane i Centar za kulturnu dekontaminaciju iz Beograda. Projekt je usmjeren da kroz različite aktivnosti propita i afirmira primjere dobre prakse u međuetničkim odnosima te proanalizira pravne okvire po pitanju manjina u zemljama Zapadnog Balkana.

Trajanje projekta je od svibnja 2009. do svibnja 2011., a projekt je financiran od EC iz Brisela.

Voditeljica projekta je Mirjana Mikić uz stručnu pomoć Gordana Bosanca te asistenticu Petru Jurlinu i partnerice Branku Rajner, Lanu Zdravković i Borku Pavičević.

Provedene aktivnosti i neki od rezultata za period 1.siječnja 2010.-31.prosinca 2010.

Aktivnosti: Završeno je istraživanje terena i prikupljanje priloga za knjigu.

- Održana su tri dvodnevna koordinacijska sastanka: veljača Zagreb, lipanj Beograd i studeni Ljubljana. Dogovorena je suradnja na novim projektima .
- U travnju je održana dvodnevna konferencija za 80 sudionika iz regije. Sažetak konferencije objavljen je u brošuri: Manjine za manjine.
- Snimljen je dokumentarac *Poplava* u suradnji s 15. umjetnosti, autora Gorana Devića koji je premijerno prikazan na Sarajevu film festivalu u srpnju, gdje je i osvojio nagradu. Film je snimljen u Kosinju u Lici za vrijeme poplave i govori o međuljudskim odnosima na tom teškom terenu. Film je nakon toga prikazivan po Sloveniji i Italiji, a službena premijera za Hrvatsku biti će na Zagreb Doxu u ožujku 2011.
- Pripremljena je izložba *Tko je tebi Reihl Kir?* autorice Tanje Simić koja je premijerno prikazana u Beogradu u srpnju, uz prisutnost Jadranke Reihl Kir. Nakon toga je izložba prikazana u Zagrebu, Rijeci, Splitu i Osijeku, nakon čega je postav izložbe otpremljen u Sloveniju.

Rezultati: Regionalna suradnja, istraživanje, konferencija, film, izložba, promocija istih kroz nacionalne kampanje za poboljšanje međuetničke suradnje i pozivanje manjina da surađuju jedne s drugima. 80 učesnika konferencije, 50 intervjuiranih ljudi i institucija, nekoliko tisuća posjetilaca izložbe i gledatelja filma, osiguravanje statusa CMS-u kao relevantnom faktoru kad su manjine u

Skupština CMS-a

Godišnji narativni i finansijski izvještaj

01.01. 2010. – 31.12. 2010.

pitanju.

Na projektu je uposleno: Mirjana Mikić Zeitoun, Gordan Bosanac, Sandra Benčić, Lana Zdravković, Branka Rajner i Borka Pavičević

Suradnja sa drugim organizacijama: regionalna suradnja, izvrsni, već spomenuti partneri. Novo iskustvo za CMS s organizacijama koje dugo znamo, njihov rad cijenimo i imamo puno zajedničkog.

Broj volontera/ki i procjena volonterskih sati:

Prisutnost projekta u javnosti/medijima: Ovaj je projekt u prvom redu zahvaljujući izložbi, a izložba je imala za cilj kroz kulturni okvir poslati jaku poruku, vjerojatno najvidljiviji projekt CMS-a do sada. Nevjerojatno puno članaka u svim medijima o izložbi u svim gradovima. Puno intervjua, televizijskih emisija. I Poplava je dobro medijski popraćena, a i konferencija, posebno zahvaljujući atraktivnim medijskim nastupima Borka Pavičević. Projekt dugo traje, dokumentiran je kroz pobrojane aktivnosti, slijedi još knjiga i stvarno je vidljiv i značajan.

Financijsko stanje: Ovo je projekt od 350.000 eur. 80% je osigurala EC. 25.000 eur smo dobili od Balkan Trusta. 7.500,00 eur od Vlade RH. 2000 eur od OSI-ja. Financijsku konstrukciju će partneri zatvoriti zajedničkim naporom.

Doprinos institucionalnim troškovima CMS-a je: 7,5 % što je 6.698,00 eur = 48.895,40 kuna

Prepreke i mogući scenariji: Ovaj se projekt odvijao po planu aktivnosti i većih prepreka nije bilo. Malo nas je iznenadilo kod organiziranja izložbi kako je teško dobiti atraktivne izložbene prostore i koliko su unaprijed zauzeti, no sada smo i to savladali. Ponavljam da se sve ovo ne bi ovako bezbolno odvijalo bez sjajnih partnera. Najljepši scenarij bi bio nova suradnja na temama koje smo na konferenciji u Zagrebu detektirali kao goruće, a to je angažman za afirmaciju građanskog identiteta u BiH te etničkog identiteta u Sloveniji.

1.3.1.2. Projekt: Socijalne veze i civilno društvo

Izvještaj za Skupštinu CMS-a za razdoblje: 01. Siječnja 2010. – 31. Prosinca 2010.

Izvještaj sastavila: Mirjana Mikić Zeitoun

Uvod: Centar za mirovne studije u suradnji s Delfinom iz Pakraca i polaznicima našeg programa na području zapadne Slavonije pokrenuo je projekt usmjeren na socijalnu uključenost ranjivih skupina 2006. godine. Osnovni cilj projekta je: Uspostaviti sustavnu suradnju ključnih aktera u socijalnoj integraciji pripadnika marginaliziranih društvenih grupa na području gradova Pakraca i Lipika s okolicom, uz kontinuirano pružanje psihosocijalne pomoći te pravnih savjeta od naših dobrovoljnih timova. Marginalizirane društvene grupe (bolesni, siromašni, stariji, pripadnici nacionalnih i drugih manjina) definiraju svoj životni status kroz pripadanje, interakciju s drugima i aktivno sudjelovanje u zajednici i društvu. Nacionalna izvješća o društvenom razvoju posvećena socijalnom uključivanju u Hrvatskoj bavi se pojavnostima društvene marginalizacije pojedinaca i skupina stanovništva uslijed njihova ograničenog pristupa socijalnim uslugama: zdravstvenim uslugama, obrazovanju/pravo na cjeloživotno obrazovanje, stanovanju te ostvarenju ljudskih prava općenito. Bez odgovarajuće intervencije države, civilnog društva i međunarodne zajednice, rizičnu bi populaciju moglo progutati trajno siromaštvo, socijalna izoliranost i kulturna deprivacija. Uzimajući u obzir sve gore navedeno i uvjerivši se na terenu (nakon dugogodišnjeg rada i obavljenog istraživanja) da slika odgovara stanju, Centar za mirovne studije odlučio je da pitanje aktualizira, lokalnu zajednicu mobilizira, afirmira suradnju među pružateljima usluga, intenzivira aktivnosti upućene prema korisnicima usluga, a sve s ciljem unapređenja dostupnosti usluga socijalne skrbi i socijalnih mjera općenito, sa svrhom ublažavanja rizika od socijalne isključenosti.

Provedene aktivnosti i neki od rezultata za period 1.siječnja 2010.-31.prosinca 2010.

Aktivnosti: Obavljeno je 40 izlazaka na teren, u neke obitelji i po više puta: odvoženje liječniku, praćenje na liječenju, odvoženje do drugih institucija, sastanci s gradonačelnikom i načelnicima (3), medijacija u zajednici na sastancima sa sukobljenim stranama (2), osiguravanje pravne pomoći za ostvarivanje statusnih prava, namicanje sredstava za poboljšanje uvjeta stanovanja, posredovanje kod nostrifikacije dokumenata, pisanje molbi za iste, prikupljanje pomoći za obitelji kojima je to neophodno, ponavljani razgovori ohrabrenja kod povratka i reintegracije u zajednicu, posredovanje kod institucija da bi si povratnici regulirali status i ostvarili prava, odlasci u ured pučkog pravobranitelja, kontinuirana suradnja s njim, odlasci u regionalni ured za izbjeglice u Zadru: posredovanje kod prikupljanja dokumenata za stambeno zbrinjavanje, odlasci u UNHCR, kontinuirana suradnja na pomoći povratnicima, odlasci u MZOS, kontinuirana suradnja oko uključivanja djece povratnika u obrazovni sustav, objavljivanje publikacije Socijalne veze i civilno društvo koja zorno prikazuje situaciju i sve naše napore.

Skupština CMS-a

Godišnji narativni i financijski izvještaj

01.01. 2010. – 31.12. 2010.

Rezultati: Uzimanje socijalnog statusa za 29 novih korisnika. Reguliranje statusnih prava za dio korisnika uključujući dobivanje mirovine. Provođenje programa liječenja, uključujući nabavljanje lijekova, za devetnaest korisnika. Dobivanje informacija za potrebnu dokumentaciju i ostvarivanje ponovnog stanarskog prava za četvero korisnika. Dobivanje požurivanja postupka za utvrđivanje uvjeta za obnovu za dvoje korisnika. Predan projektni prijedlog za obnovu starog mlina. Mjesni odbor za Mijače, Striježevicu i Sažije u formiranju. Dogovorena komunalna naknada za groblje u Kusonjama. Sati i sati razgovora s onima s kojima nema tko razgovarati. Šest novih učenica osnovnih škola u Pakracu i Poljani od 1. do 7. razreda s novim knjigama i torbama, s nostrificiranim svjedodžbama i ohrabrene da nastave biti dobri đaci i steknu nove prijatelje.

Na projektu je uposljeno: volonterski tim čine: voditeljica projekta, koordinatorica projekta i članovi tima: Mirsada Mađarević, Mira Kukić, Dean Štula, Miladin Jakovljević, Nenad Torbica, Božica Relić, Zlatko Grafina.

Suradnja s drugim organizacijama: u prvom redu, tu je naš strateški partner Delfin, no dobro surađujemo sa svim pružateljima socijalnih usluga na terenu: HCK, MZSS, MUP, SDF, VNM i na kraju, ali ne najmanje važno, GP Pakraca. Spomenuti uredi: UNHCR, Ured pučkog pravobranitelja, Ured doministra za manjine Pakrac, često su nam od koristi.

Broj volontera/ki i procjena volonterskih sati: Projekt funkcionira na bazi volonterskog tima kojeg čini deset ljudi, od kojih svaki ima oko 50 volonterskih sati u prosjeku u toku godine: neki u timu imaju više sati, a neki manje. Neki su ljudi zaposleni na dnevnoj bazi i ne mogu toliko sudjelovati.

Prisutnost projekta u javnosti/medijima: Prizma je snimila prilog o povratničkim obiteljima na našu inicijativu. Ja sam sudjelovala u Kvaki 22 na Radiju 101 gdje sam imala prilike govoriti o terenskom radu. Emisija Mijenjam svijet o CMS-u značajan je dio posvetila radu na terenu u Pakracu. Objavili smo publikaciju i promovirali je na Dan mira u Pakracu.

Financijsko stanje: Izvori financiranja u 2010. Uspjeli smo dobiti samo 4.500,00 kn od Ureda za ljudska prava i taj je novac potrošen za publikaciju. No radili smo istim intenzitetom kao u 2009. i prethodnim godinama. Dio posjeta uspjeli smo obaviti zahvaljujući projektima Stara Kula više mostova i Manjine za manjine. Na žalost PP koji je Delfin radio s nama prema EIDHR-u Povratak izbjeglica nije prošao. Obzirom da je 2011. godina povratka i reintegracije očekujemo dobiti sredstva kroz projekte.

Doprinos institucionalnim troškovima CMS-a (postotak): 0

Prepreke i mogući scenariji: Nakon više godina neprekidnog odvijanja projekta, nakon što smo ove godine dobili dvoje izvrsnih novih volontera i nakon što je jedna volonterka postala sjajna koordinatorica projekta, mislim da je jedini mogući scenarij i dalje odvijanje ovog projekta i naše nastojanje da se broj ljudi kojima je naša pomoć potrebna polako smanjuje, a broj ljudi koji tu pomoć pružaju povećava. I tim unutar CMS-a jača. Sada radim na nekim stvarima, osim s Petrom i Anetom - i s Julijom i Lucijom. Sve dobiva svoj obris, naznaku i svrhu. Korisnici nas svakodnevno kontaktiraju, a

mi svakodnevno zagovaramo za njih i njih educiramo kako da ostvaruju svoja prava. Ovdje vidim samo dobar scenarij.

1.3.2. AzilProjekt/programska cjelina: AZIL

Izvještaj za razdoblje: 2010.

Voditelj/ica projekta: Emina Bužinkić, Julija Kranjec

Uvod: Program Azil u 2010. godini nastavio je svoj sadržaj graditi na: istraživanju azila i nezakonitih migracija, podršci integraciji azilanata i osobama sa supsidijarnom zaštitom, tečaju hrvatskoga jezika za tražitelje/ice azila te zagovaranju socijalnog uključivanja tražitelja azila i integracije azilanata.

Neki od pokazatelja uspjeha:

U 2010. godini tim Centra za mirovne studije u programu Azil radio je kontinuirano uz manja proširenja sa vanjskim suradnicima uglavnom u istraživačkom djelu. Tim volontera/ki koji su podupirali rad AZIL tima djelomično su ostali i dalje angažirani u ovom programu ili općenito radu CMS-a. Osigurana je u velikoj mjeri i financijska podrška za rad na azilu u 2010. godini.

Provedene aktivnosti i neki od rezultata:

- **Analiza usklađenosti hrvatskog zakonodavstva i prakse hrvatskih institucija s europskom pravnom stečevinom u području azila i neregularnih migracija** – krajem 2009. i tijekom 2010. provedena je analiza 9 osnovnih direktiva u ovom području i temeljna usporedba svih javnih dokumenata u ovom području kao i prakse institucija i OCD-a. Analiza je prezentirana u Hrvatskoj, BiH, Makedoniji i Sloveniji. Početkom 2011. publicirana je u nakladi CMS-a.
- **Analitički tekst o utjecaju transnacionalnih migracija na razvoj sustava azila u Hrvatskoj** – projekt je proveden u suradnji sa Minderheiten Initiative i objavljen je u knjizi Migration Heute. Partnerstvo na ovom projektu obuhvaćalo je organizacije iz Istanbula, Beograda, Zagreba i Beča.
- **Tečaj hrvatskoga jezika i integracija azilanata** - tečaj se tijekom 2010. godine održavao jednom tjedno, srijedom, u Kutini. Ove godine smo od sredine rujna do kraja godine stopirali tečaj zbog nedostatka financijskih sredstava, iako je poziv za volontere bio upućen kutinskim organizacija i bio postavljen na web stranici Grada Kutine nismo naišli na interes lokalnih volontera/ki. Održana je jednodnevna edukacija za nove volonterke, a doprinos volonera iznosio je 300 sati. Na integracija azilanata i osoba pod supsidijarnom zaštitom radilo se putem pomoći i podrške u učenju jezika, zajedničkom odlaženju u institucije i probijanju kroz birokratsku šumu, sastancima s brojnim relevantnim akterima - potpredsjednik Vlade RH, ravnatelj uprave za obitelj u MOMBSu, predstavnicima MUPa, MZSSa, MZOŠa, UNHCra i dr.

Na projektu je uposljeno:

U programu azila radile su 3 osobe – Emina Bužinkić – voditeljica istraživanja, Julija Kranjec – voditeljica tečaja hrvatskog jezika i integracije azilanata, Drago Župarić–Iljić – vanjski suradnik, istraživač.

Povremeno se u rad uključuju Gordan Bosanac, programski voditelj i Sandra Benčić, članica Izvršnog odbora CMS-a.

Volonteri-ke koji su s nama surađivali su: Tonka Podnar, Božo Žonja, Nora Rušiti, Katica Stazić, Ivana Begić, Nada Vuković, Lucija Kuharić, Danijela Magdić i Lana Jurman, većinom studentice Mirovnih studija te Zakaria Maaroufi kao prevoditelj.

Suradnja sa drugim organizacijama:

Tijekom 2010. na provedbi istraživanja, tečaju hrvatskog jezika i provedbi integracije azilanata surađivali smo sa velikim brojem institucija i organizacija civilnoga društva. Pri izradi teksta i knjige Migration Heute surađivali smo sa Minderheiten Initiative, austrijskom organizacijom.

Financijsko stanje: 111.027,50kn

Izvori financiranja: European Fund for Balkans, Minderheiten Initiative, Ured za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske

Prepreke i moguće scenariji:

U 2011. godini smjer rada u programu fokusirat će na kroz dvije linije: promoviranje rezultata istraživanja usklađenosti propisa i prakse i s tim u vezi otvaranje 'novih' područja kroz konferencije i rasprave, te integraciju azilanata i osoba sa supsidijarnom zaštitom kroz direktnu podršku, zagovaranje i poticanje uspostavljanja neformalne Koordinacije za integraciju u čijem sastavu bi bile organizacija civilnoga društva i nadležne institucije. Upravo za potonji smjer, sa UNHCR-om smo potpisali ugovor o suradnji i primili financijsku potporu u iznosu od \$35000. Osim toga, tečaj hrvatskog jezika je za 2011. godinu financijski osiguran putem dobivenih sredstava Ureda za ljudska prava Vlade RH.

1.3.3. Projekt: "Potpora provedbi Zakona o suzbijanju diskriminacije II"

Izvještaj za razdoblje: 2010. godina

Voditeljice projekta: Lana Vego (1. – 9. mj. 2010.) / Cvijeta Senta (9.-12. mj. 2010.)

Izvještaj sastavila: Cvijeta Senta

Uvod: Projekt "Potpora provedbi Zakona o suzbijanju diskriminacije II" nastavak je istoimenog projekta provedenog kroz 2009. godinu u suradnji s Uredom za ljudska prava Vlade RH i Uredom pučkog pravobraniteljstva. Tada smo radili na podizanju društvene svijesti o postojanju diskriminacije kroz javnu kampanju te smo proveli i objavili istraživanje o stavovima i razini svijesti o diskriminaciji u dva intervala: prije i poslije provedene kampanje. Kroz 2010. godinu želja nam je bila posvetiti se sustavnijem praćenju provedbe antidiskriminacijske politike i unaprijeđenju postojećeg policy okvira u RH te jačanju kapaciteta organizacija civilnog društva (OCD) u borbi protiv diskriminacije. Navedeno ujedno predstavlja i glavne ciljeve provedbe ovog projekta.

Neki od pokazatelja uspjeha:

Jedan od pokazatelja uspjeha predstavlja velik interes OCD za sudjelovanje na konferenciji te za rezultate istraživanja objavljenih u knjizi „Kako suzbijati diskriminaciju - Izvještaj o praćenju provedbe Zakona o suzbijanju diskriminacije u Hrvatskoj za 2009. godinu i praksa Europskog suda za ljudska prava“. Također, konferencija je iznjedrila i konkretne preporuke koje se mogu pronaći na: <http://www.cms.hr/suzbijanje-diskriminacije/zakljucci-konferencije-o-suzbijanju-diskriminacije> a dobar dio ih se upravo provodi.

Uspjeh je i osiguravanje sredstava za rad na suzbijanju diskriminacije za iduće dvije godine kroz projekt „Jačanje civilnog društva za uspješniju provedbu i nadgledanje provedbe anti-diskriminacijskih politika u RH“ financiran kroz program EU IPA. Ugovor s EU još nije potpisan, ali je vrlo izvjesno da smo projekt dobili te da će se nastaviti s aktivnostima usmjerenim na jačanje OCD: edukacijama o anti-diskriminacijskim politikama te stvaranjem mreže OCD koje se bave različitim područjima diskriminacije odnosno, diskriminacijskim osnovama.

Provedene aktivnosti i neki od rezultata:

Kako bismo postigli gorenavedene ciljeve proveli smo **sveobuhvatno inicijalno istraživanje o diskriminaciji** koje se sastoji od analize situacije u kojoj smo istražili broj, strukturu, postupanje i rezultate diskriminacijskih slučajeva na sudovima, Uredu pučkog pravobranitelja, ostalim pravobraniteljstvima i OCD. Također smo predstavili praktične izazove i moguća rješenja u području borbe protiv diskriminacije, kako na hrvatskoj tako i na europskoj razini, kroz prezentaciju slučajeva diskriminacije Europskog suda za ljudska prava i slučajeva koje su prikupile organizacije civilnoga društva u Hrvatskoj. Navedeno je objavljeno u knjizi „Kako suzbijati diskriminaciju - Izvještaj o praćenju provedbe Zakona o suzbijanju diskriminacije u Hrvatskoj za 2009. godinu i praksa Europskog suda za ljudska prava“ koja je također prevedena na engleski. Knjiga je prezentirana na **konferenciji međunarodnog / regionalnog karaktera o suzbijanju diskriminacije** koja je poslužila kao inicijalna platforma za razmjenu iskustava OCD iz regije, a koje se bave anti-diskriminacijskim politikama – praćenjem njihove provedbe i zagovaranjem poboljšanja u zakonodavnom okviru.

Osim utvrđivanja praksi OCD s jedne strane i nacionalnih institucija koje se bave provedbom Zakona o suzbijanju diskriminacije u Hrvatskoj te praksom Europskog suda za ljudska prava, tijekom provedbe projekta dio aktivnosti je bio usmjeren na **konkretno jačanje kapaciteta institucija i**

organizacija. Tako je **educiran velik broj sudaca, tužitelja i odvjetnika** (s naglaskom na odvjetnike koji pružaju pravnu pomoć OCD). Sudionici edukacija koje je proveo Hrvatski pravni centar bili su pravници/ce koji/e su zaposleni/e u OCD i/ili kontinuirano surađuju s OCD u području zaštite ljudskih prava (vanjski suradnici/e, npr. odvjetnici/e). Edukacijski treninzi su organizirani u tri ciklusa tijekom kojih je sudjelovalo po 20-ak sudaca/sutkinja, odvjetnika/ca i pravnika/ca analizirajući pravne propise i praksu i dijeleći iskustva o pruženoj pravnoj pomoći ugroženim pojedincima / skupinama u konkretnim slučajevima: primarna pravna pomoć, zastupanje u upravnim i sudskim postupcima, podnošenje ustavnih tužbi/tužbi Europskom sudu za ljudska prava, obraćanje tijelima UN i podnošenje udružne tužbe.

Obzirom da je diskriminacija pojava utemeljena na duboko ukorijenjenim svjetonazorima i stavovima te ovisi u dugotrajnoj promjeni svijesti pojedinaca i grupa, radili smo na području **osvještavanja javnosti o ovome problemu**. Proveli smo **javnu kampanju** (emitirali smo emisije o diskriminaciji na lokalnim TV postajama, izradili smo i distribuirali letak dodatno prilagođen za slijepe i slabovidne osobe) s ciljevima podizanja društvene svijesti o postojanju diskriminacije, kao i osnaživanja pojedinaca/ki da prijave diskriminaciju.

Na projektu je uposljeno:

Na projektu su u početku provedbe bile zaposlene dvije osobe: Lana Vego kao voditeljica projekta i Cvijeta Senta kao asistentica, do rujna 2010. kada je vođenje i provedbu nastavila Cvijeta Senta uz pomoć ostalih kolegica i kolege iz ureda CMS-a.

Suradnja s drugim organizacijama:

Na projektu "Potpora provedbi Zakona o suzbijanju diskriminacije II" Centar za mirovne studije kao nositelj projekta, partnerski je surađivao sa sljedećim OCD: BaBe! – Budi aktivna. Budi emancipiran. (Zagreb), Hrvatski pravni centar (Zagreb), Centar za mir, pravne savjete i psihosocijalnu pomoć (Vukovar), Centar za razvoj demokracije (Split), Udruga Čakula kroz život (Split) te javnom ustanovom Centar za ljudska prava (Zagreb).

Osim partnerskih OCD, na projektu smo surađivali (primarno na istraživanju) i s drugim OCD koje se bave zaštitom ljudskih prava i pružanjem pravne pomoći: Udruga za pružanje besplatne pravne pomoći Pravna pomoć, Drniš; Ženska udruga "Izvor", Tenja; Srpski demokratski forum, Zagreb; Projekt građanskih prava Sisak; Zajednica udruga HVIDR-a Grada Zagreba; HSUTI; Hrvatska udruga gluhoslijepih osoba Dodir; Udruga za promicanje inkluzije; Zajedničko vijeće općina Vukovar.

Financijsko stanje:

Ukupna vrijednost projekta: 167.214,84 EUR

Iznos donacije EU: 133.069,81 EUR

Iznos uplaćen u 2010: 66.534,90 EUR

Iznos koji će biti uplaćen po prihvaćanju izvještaja u toku 2011: 66.534,91 EUR

Razlika koju moramo sami namaknuti: 34.145,03 EUR

(od toga CMS ima zadaću namaknuti 9.145,03 EUR, a partneri 25.000,00 EUR)

Izvori financiranja:

Europska unija, Jedinica za zapošljavanje, socijalna pitanja i jednake mogućnosti

Centar za nove inicijative, Zagreb – nadopunjujuća sredstava

Prepreke i mogući scenariji:

Skupština CMS-a

Godišnji narativni i financijski izvještaj

01.01. 2010. – 31.12. 2010.

Na provedbi projekta prepreku nam je predstavljala suradnja s nekim od partnerskih organizacija koje su se oglašivale na naše upite o napretku njihovog dijela posla te nisu poštivale dogovoreni vremenski slijed. Iz nepoštivanja dogovora je proizašlo produljenje roka provedbe projekta. Drugih prepreka nije bilo ili su zanemarive te uspješno otklonjene.

1.3.4. Promoviranje ljudske sigurnosti i izgradnje mira (rad na ustavnim promjenama, monitoring donošenja Strategije nacionalne sigurnosti RH, monitoring sigurnosno-obavještajnog sektora)

izvještaj je integriran u izvještaj IO-a

1.3.5. Projekt/programska cjelina: Prema politikama izgradnje mira EU temeljem post-ratnih iskustava njenih budućih članica

Izvještaj za razdoblje: 2010. Godina

Voditeljica projekta: Lana Vego (izvještaj sastavila: Cvijeta Senta)

Uvod:

Provedba projekta „Prema politikama izgradnje mira EU temeljem post-ratnih iskustava njenih budućih članica“ započela je sredinom 2009. godine kroz prikupljanje radova na temu „Kako EU može učiti iz ratnog i post-ratnog iskustva izgradnje mira na Balkanu?“. Puna provedba se događala u 2010. godini kroz seriju od tri okrugla stola koje je pratilo izdavanje zbornika „Preporuke za sigurnosnu politiku EU temeljem iskustva izgradnje mira država nastalih dezintegracijom Jugoslavije“.

Pošli smo od stava da će države nastale raspadom Jugoslavije, jednom kada postanu punopravne članice Europske unije, ujedno biti i jedine države članice s nedavnom ratnom prošalošću i direktnim iskustvom u izgradnji mira. Na taj način, otvara se mogućnost „iskorištavanja“ ratne prošlosti i korištenje iste kroz naučene lekcije, kroz dobra ili loša iskustva, kroz pokušaje i pogreške, za učenje na vlastitoj koži o izgradnji mira te formuliranje iskustva za doprinose sigurnosnoj politici.

Neki od pokazatelja uspjeha:

Vrlo uspješna i posjećena prezentacija zbornika „Preporuke za sigurnosnu politiku EU temeljem iskustva izgradnje mira država nastalih dezintegracijom Jugoslavije“ u formi okruglog stola održana u Briselu u lipnju 2010. godine.

Okrugli stol organiziran je u partnerstvu s Heinrich Böll Stiftung iz EU. Uvodne riječi dali su Lana Vego i Gordan Bosanac, urednici publikacije. Vedran Horvat iz hrvatskog ureda Heinrich Böll Stiftung izlagao je na temu „Sigurnost ili solidarnost – kojim putem krenuti?“, dok je Emina Bužinkić izlagala o važnosti mirovnog obrazovanja. Svoje viđenje važnosti ove publikacije dao je i Dejan Jović, profesor na Univerzitetu Stirling, Velika Britanija i Fakultetu političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, savjetnik Predsjednika RH, a ujedno i recenzent publikacije.

Provedene aktivnosti i neki od rezultata:

Kao što je navedeno, prva faza provedbe bio je javni poziv za **dostavu radova na temu „Kako EU može učiti iz ratnog i postratnog iskustva izgradnje mira na Balkanu“**. Odaziv je bio više nego zadovoljavajuć te je odabrano osam tekstova koji su i objavljeni u zborniku „Preporuke za sigurnosnu politiku EU temeljem iskustva izgradnje mira država nastalih dezintegracijom Jugoslavije“:

- Monika Begović: Hrvatska kao balkanski temelj stabilnosti i Zajednička vanjska i sigurnosna politika (CFSP)
- Vedran Horvat: Sigurnost ili solidarnost – kojim putem krenuti?
- Gordan Bosanac: Rat kao prilika

- Katarina Kruhonja, uredila: Jelena – Gordana Zloić: Poslijeratna izgradnja mira u istočnoj Hrvatskoj - mirovni timovi kao privremena mirovna struktura
- Goran Božičević: Volonterski projekt Pakrac: prekretnica mirovnog aktivizma u Hrvatskoj
- Ana Raffai: Međureligijski dijalog kao način izgradnje pomirenog društva - preporuke za EU na temelju iskustva iz regije Jugoslovenske Europe
- Maja Uzelac: Programi za poticanje kulture mira i nenasilja u školi
- Iva Zenzerović Šloser i Emina Bužinkić: Iskustva Centra za mirovne studije: povezanost aktivizma i mirovnog obrazovanja

U drugoj fazi, organizirani su **okrugli stolovi** na kojima smo pokušali okupiti relevantne aktere u izgradnji mira na Balkanu kao i kreatore sigurnosne politike iz regije:

- Prvi okrugli stol bio je na temu **“Iskustva ratne prošlosti i naučene lekcije: mirna reintegracija”** oko koje su se okupili pojedinci koji su bili direktni sudionici procesa mirne reintegracije istočne Slavonije i Podunavlja kojom je Republika Hrvatska ostvarila civilnu vlast nad cjelokupnim državnim teritorijem bez ijednog ispaljenog metka, bez ljudskih žrtava i bez povreda humanitarnog prava.
- Na drugom okruglom stolu **„Grass root iskustva izgradnje mira“** bilo je riječi o različitim iskustvima i formama izgradnje mira, od rada u podijeljenim zajednicama, do direktnog rada s lokalnim stanovništvom, osnaživanjem žena, umjetničkim formama koje se bave osjetljivim temama, mirovnog obrazovanja, rada s izbjeglicama i sl.
- Kroz treći okrugli stol **„Sigurnosna politika izgradnje mira“** pokušali smo artikulirati širi sigurnosni koncept izgradnje mira, ljudsku sigurnost te kroz sagledavanja uzroka sukoba artikulirati modele ranih upozorenja.

Nakon održanih okruglih stolova (koji su bili snimani i transkribirani) i prikupljenih tekstova, dobivene materijale kompilirali smo u **zbornik „Preporuke za sigurnosnu politiku EU temeljem iskustva izgradnje mira država nastalih dezintegracijom Jugoslavije“** čija struktura i prati opisane dvije faze projekta. Zbornik završava poglavljem konkretnih preporuka proizašlih iz objavljenih tekstova i dijelova rasprava, prema odabiru uredništva a koje smo grupirali po sljedećim područjima:

- Prevencija nasilja – upravljanje sukobom – mirovno obrazovanje
- Ljudska sigurnost
- Demokratizacija i ljudska prava
- Vojne intervencije
- Suočavanje s prošlošću
- Građanske inicijative – građenje mira „od dolje“ i
- Razvojna politika.

Na projektu je uposljeno:

Na projektu su bile zaposlene tri osobe: Lana Vego kao voditeljica projekta i Cvijeta Senta kao asistentica te Gordan Bosanac kao asistent.

Suradnja s drugim organizacijama:

Partner na ovom projektu bila je Zaklada Heinrich Böll - Europska unija.

Organizacije čiji predstavnici su sudjelovali na okruglim stolovima:

Centar za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek, Documenta – centar za suočavanje s prošlošću, Forum za slobodu odgoja, Regionalna adresa za nenasilno djelovanje - RAND, Udruga „Žene u

Skupština CMS-a

Godišnji narativni i financijski izvještaj

01.01. 2010. – 31.12. 2010.

Domovinskom ratu“, Centar za podršku i razvoj civilnog društva - DELFIN, Europski dom Vukovar, Vivisect, Novi Sad, HVIDR-a Črnomerec, Udruga povratnika i prijatelja KLIS, Mreža mladih Hrvatske, Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje – CESI, Zajednica Humanitas, Miramida centar, Udruga dragovoljaca i veterana Domovinskog rata - Podružnica Grad Zagreb, Udruga građana „Ravangrad“ Sombor, Društvo za toleranciju Bačka Palanka – Republika Srpska, GONG, *BaBe!* – Budi aktivna. Budi emancipiran, Centar za ženske studije, Srpski demokratski forum, Helsinški komitet za ljudska prava Crne Gore i Hrvatsko društvo za ljudska prava.

Financijsko stanje:

Ukupna vrijednost projekta: 39.350,00 EUR

Iznos donacije EU: 19.675,00 EUR

Ukupno potrošeno: 35.549,86 EUR

Uplaćena razlika po prihvaćanju izvještaja: 15.874,86 EUR

Izvori financiranja:

Europska unija, Directorate General for External Relations (RELEX)

Prepreke i mogući scenariji: N/A

1.3.6. Projekt/programska cjelina: Razvijanje i zagovaranje obrazovne politike mirovnog obrazovanja

Izvještaj za razdoblje: 01.01. 2010. - 31.12. 2010.

Voditelj/ica istraživanja: Iva Zenzerović

Sudjeluju: Emina Bužinkić, Lovorka Bačić, Cvijeta Senta, Julija Kranjec

Uvod: U 2010. stvorili su se konačno i organizacijski i vanjski preduvjeti za zagovaranje uključivanja mirovnog obrazovanja u škole. CMS je provodio istraživanje: *Stvaranje analitičke i normativne podloge za zagovaranje uvođenja mirovnog obrazovanja u sustav formalnog obrazovanja* koje nam je dalo prostora i materijala za nastavak zagovaranja koje je počelo u 2009. S kampanjom *Mir u škole – zvoni za mir!*. Početkom godine potakli smo neformalnu koaliciju udruga koje su provele srodna istraživanja i bave se neformalnim obrazovanjem za demokratsko građanstvo, a koja je prerasla u širu inicijativu. Vanjski preduvjeti sastoje se od odluke institucija o uvođenju Građanskog odgoja i obrazovanja te formiranja Nacionalnog odbora za odgoj i obrazovanje za ljudska prava i demokratsko građanstvo. Ni jedan od dva preduvjeta nije garancija da će se mirovno obrazovanje integrirati na kvalitetan način, pa je ključno uključiti se u procese koji će se događati i stvarati uvjete za praćenje tog procesa i što bolju suradnju s organizacijama civilnog društva.

Neki od pokazatelja uspjeha:

- Dovršen proces istraživanja
- Pripremljena publikacija za tisak
- Pokrenut proces zajedničkog zagovaranja i sastavljena zajednička Polazišta OCD-a i Centra za ljudska prava (dostupna na: <http://www.cms.hr/zagovaranje-obrazovanja-za-mir>)
- Prisutnost u javnosti s temom mirovnog obrazovanja i obrazovanja za demokratsko građanstvo

Provedene aktivnosti i neki od rezultata:

- dovršeno istraživanje: Analitička i normativna podloga za zagovaranje uključivanje mirovnog obrazovanja u sustav formalnog obrazovanja
- potaknuta i oformljena neformalna koordinacija udruga koje rade na zagovaranju uključivanja odgoja i obrazovanja za mir, ljudska prava i demokratsko građanstvo. Koalicija je imala 10-tak redovnih sastanaka, izradila zajednička Polazišta za zagovaranje, javno ih prezentirala
- potaknut rad šire Inicijative za zagovaranje kvalitetnog odgoja i obrazovanja za mir, ljudska prava i demokratsko građanstvo u formalni obrazovni sustav
- produciran je informativni letak o mirovnom obrazovanju letak za učenike, roditelje i nastavnike
- tema mirovnog obrazovanja promovirana je i kroz obilježavanje Dana mira, obrađena je kroz

pripremu i javnu izvedbu Boalovog teatra

Na projektu je uposljeno:

Na istraživanju su tijekom 2010. bile uposljene 2 osobe (Iva i Lovorka) u ekvivalentu od 20% radnog vremena. Na istraživanju su honorarno i volonterski bile angažirane Emina Bužinkić i Julija Kranjec. Zagovaračke aktivnosti nisu financijski pokrivene direktno iz projekata i odrađene su u najvećoj mjeri kroz istraživački rad i volonterskim doprinosom.

Suradnja sa drugim organizacijama:

Partneri na istraživanju bili su Institut za društvena istraživanja- Centar za istraživanje i razvoj obrazovanja, MAP Savjetovanja, a financirano je prema iskazu interesa od strane Zaklade za razvoj civilnog društva. U zagovaračkom dijelu surađivali smo sa: Centrom za ljudska prava, GONG-om, Mrežom mladih Hrvatske i Centrom za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek. Inicijativi je proustupilo još 15-tak organizacije među kojima: CESI, Forum za slobodi odgoja, Fakultet političkih znanosti, Centar za dramski odgoj i drugi.

Financijsko stanje: Izvori financiranja u 2008.

Istraživanje je provedeno sa 122.000 kuna dobivenih putem iskaza interesa od NZZCD i 15.000 doprinosa od strane Mirovnih studija (MZOŠ, Grad Zagreb)

Izvori financiranja:

Istraživanje se financiralo od strane Nacionalne Zaklade za razvoj civilnog društva, te kroz sinergiju sa Mirovnim studijima sufinanciralo od strane Ministarstva znanosti, obrazovanja Ureda za kulturu, obrazovanje i sport Grada Zagreba.

Prepreke i moguće scenariji:

Istraživanje i publikacija biti će dovršeni u ožujku 2011. Planiramo nekoliko javnih prezentacija što će ujedno biti i CMS-ov zagovarački doprinos. Ostati ćemo uključeni u Inicijativu i kao i do sada pokretati, poticati i doprinositi procesu zagovaranja. Planiran je i predan partnerski projekt sa MMH za nastavak aktivnosti koje bi se mogle u značajnijem obimu nastaviti na jesen. Do tada, ostati ćemo aktivno uključeni u inicijativu praveći sinergiju s našim i drugim aktivnostima. Iako tanki s kapacitetima na raspolaganju, smatramo da su se u 2010. stvorile institucionalne pretpostavke za zagovaranje mirovnog obrazovanja u svijetlu odluke o uvođenju Građanskog odgoja i obrazovanja u škole. Raditi ćemo sa i bez sredstava koliko to budemo mogli da što bolje iskoristimo i sami stvaramo uvjete za uvođenje mirovnog obrazovanja u formalni obrazovni sustav. Sama odluka o uvođenju Građanskog odgoja i obrazovanja ne znači nužno i kvalitetnu provedbu, ali daje podlogu za zagovaranje kvalitete i praćenje procesa. CMS će kroz rad Inicijative zagovarati participativan proces donošenja predmetnog kurikulumu i uključivanje organizacija civilnog društva, stvaranje preduvjeta za praćenje kvalitete provedbe, dodiplomsko, postdiplomsko obrazovanje te stručno usavršavanje učitelja, nastavnika i stručnih suradnika.

Skupština CMS-a

Godišnji narativni i financijski izvještaj

01.01. 2010. – 31.12. 2010.

2. Financijski izvještaj organizacije

2.1. Troškovi 2010.

Vrste troškova	Iznos	Postotak u ukupnim troškovima
I. PLAĆE S POREZIMA	1.069.177,00	27%
Ukupno plaće	954.148,01	
Ugovor o djelu	115.028,99	
II. HONORARI S POREZIMA	435.366,98	11%
Autorski honorari na projektima	339.401,98	
Studentski ugovori	95.965,00	
III. UREDSKI TROŠKOVI	110.522,37	3%
Najam ureda	45.140,90	
Režije	30.532,11	
Održavanje ureda	16.900,36	
Održavanje računala	17.949,00	
IV. Materijali	37.945,39	1%
materijali za radionice	14.874,22	
kopiranje/uredski materijali	23.071,17	
V. Komunikacije	37.189,85	1%
VIPnet/ HT	28.562,60	
Poštarina/DHL/Transagram	8.627,25	
VI. Putni troškovi i smještaj	788.048,74	20%
Putni troškovi	253.562,00	
Reprezentacija	68.556,30	
Hotelski smještaj	390.505,30	
Ostale usluge - prijevoz	20.757,68	
Avio karte	46.667,46	
Strateško planiranje	8.000,00	
VII. Vanjske usluge	33.446,96	1%
knjigovodstvo	33.446,96	
VIII. Troškovi projekta	1.410.225,22	36%
Usluge promidžbe i informiranja-filmovi	296.658,57	
Intelektualne usluge	134.586,44	
Tisak/štampanje publikacija	106.747,84	
Web dizajn	12.342,00	
Press Clipping	4.571,00	
Projektne partneri	853.119,37	
Najam prostora	2.200,00	

Skupština CMS-a

Godišnji narativni i financijski izvještaj

01.01. 2010. – 31.12. 2010.

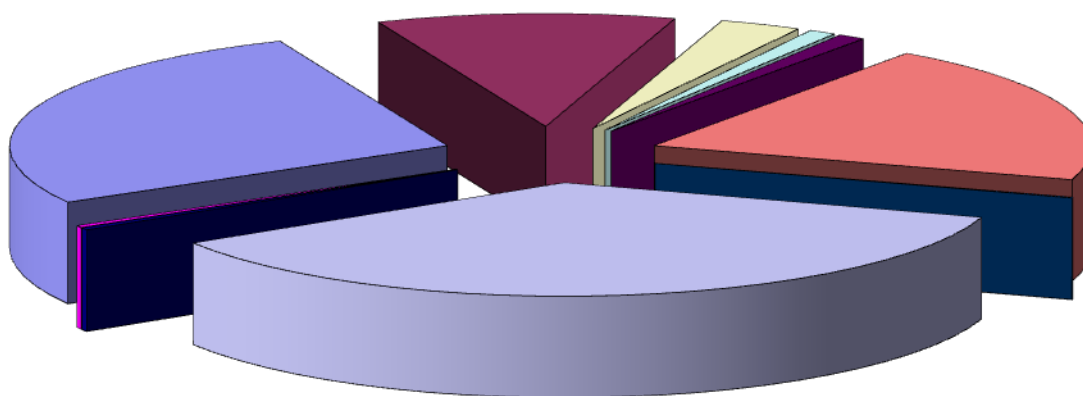
IX. Ostali troškovi	13.546,00	0,3%
Oprema	7.866,00	
Selidba	5.680,00	
X. Bankovne provizije	13.082,00	0,3%
Bankovne provizje	13.082,00	
Ukupno potrošeno	3.948.550,51	100%
ULAZ	4.381.645,00	
STANJE NA RAČUNU /kune +euro)	433.094,49	

Skupština CMS-a

Godišnji narativni i financijski izvještaj

01.01. 2010. – 31.12. 2010.

Grafički prikaz troškova CMS-a u 2010.

I. Plaće, doprinosi i porezi 27%

II. Honorari i porezi 11%

III. Uredski troškovi 3%

IV. Materijali 1%

V. Komunikacije 1%

VI. Putni troškovi i smještaj 20%

VII. Vanjske usluge 0,10%

VIII. Troškovi projekta 36%

IX. Ostali troškovi 0,3%

X. Bankovne provizije 0,3%

Skupština CMS-a

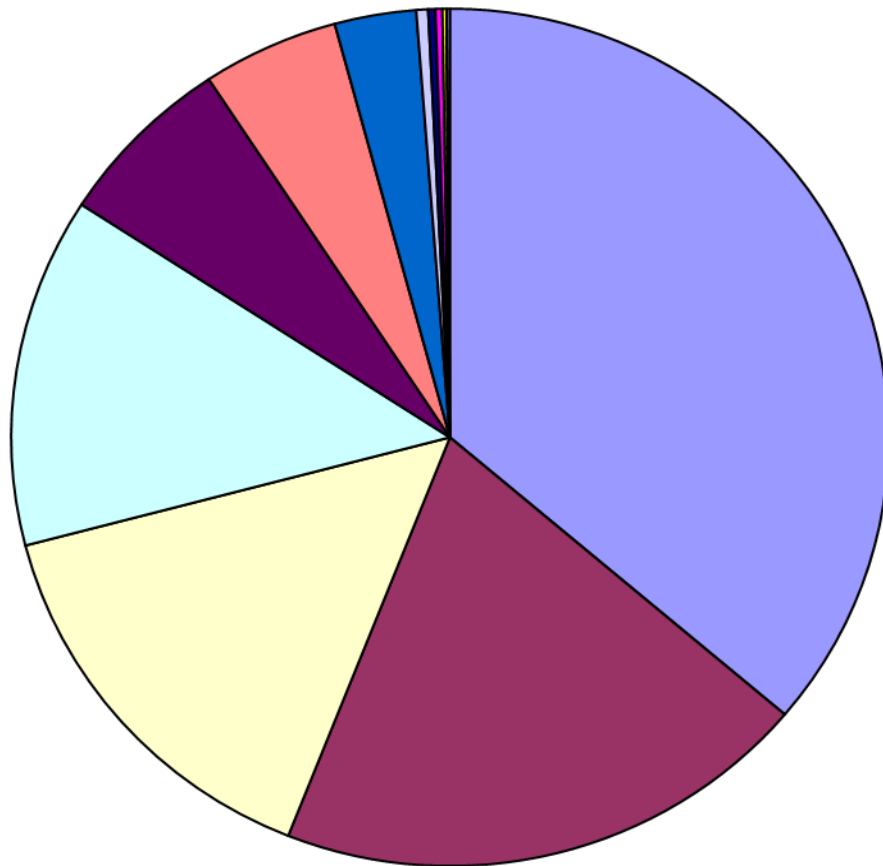
Godišnji narativni i financijski izvještaj

01.01. 2010. – 31.12. 2010.

2.4. Iznos donacija u 2010. g

Donator	Iznos
EU (EACEA, EIDHR) 36,2%	1.036.216,10 kn
Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva 19,8%	567.700,00 kn
Ministarstvo vanjskih poslova Norveške 14,9%	427.509,80 kn
Open Society Institute 13,2%	378.000,00 kn
Balkan Trust for Democracy 6,6%	189.000,00 kn
Grad Zagreb 5,0%	144.000,00 kn
EFB 3,0%	86.022,00 kn
Građani 0,4%	12.500,00 kn
Državni proračun RH 0,3%	7.500,00 kn
Verein z. Foerd Minderheiten 0,3%	7.300,00 kn
Documenta 0,2%	4.358,00 kn
UZLJP 0,1%	3.500,00 kn
UKUPNO:	2.863.605,90 kn

Grafički prikaz donacija u 2010.

- EU (EACEA, EIDHR) 36,2%
- Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva 19,8%
- Ministarstvo vanjskih poslova Norveške 14,9%
- Open Society Institute 13,2%
- Balkan Trust for Democracy 6,6%
- Grad Zagreb 5,0%
- EFB 3,0%
- Građani 0,4%
- Državni proračun RH 0,3%
- Verein z. Foerd Minderheiten 0,3%
- Documenta 0,2%
- UZLJP 0,1%